

Vcházení do krajinomalby

Soubor map

Hana Skokanová¹, Marek Havlíček¹, Tomáš Slach¹, Petr Halas², Eva Kallabová², Jan Divíšek², Jan Běťák², Tomáš Koutecký³, Zuzana Špinlerová³, Michal Friedl³, Jan Šebesta³

1 Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.

2 Ústav Geoniky, Akademie věd České republiky, v. v. i.

3 Mendelova univerzita v Brně

Brno, 2022

T A
Č R

Program **Éta**

TL02000222 – Podpora turistického ruchu
vcházením do krajinomalby a fotografie

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIHOZÁPADNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

T A Program Éta
Č R

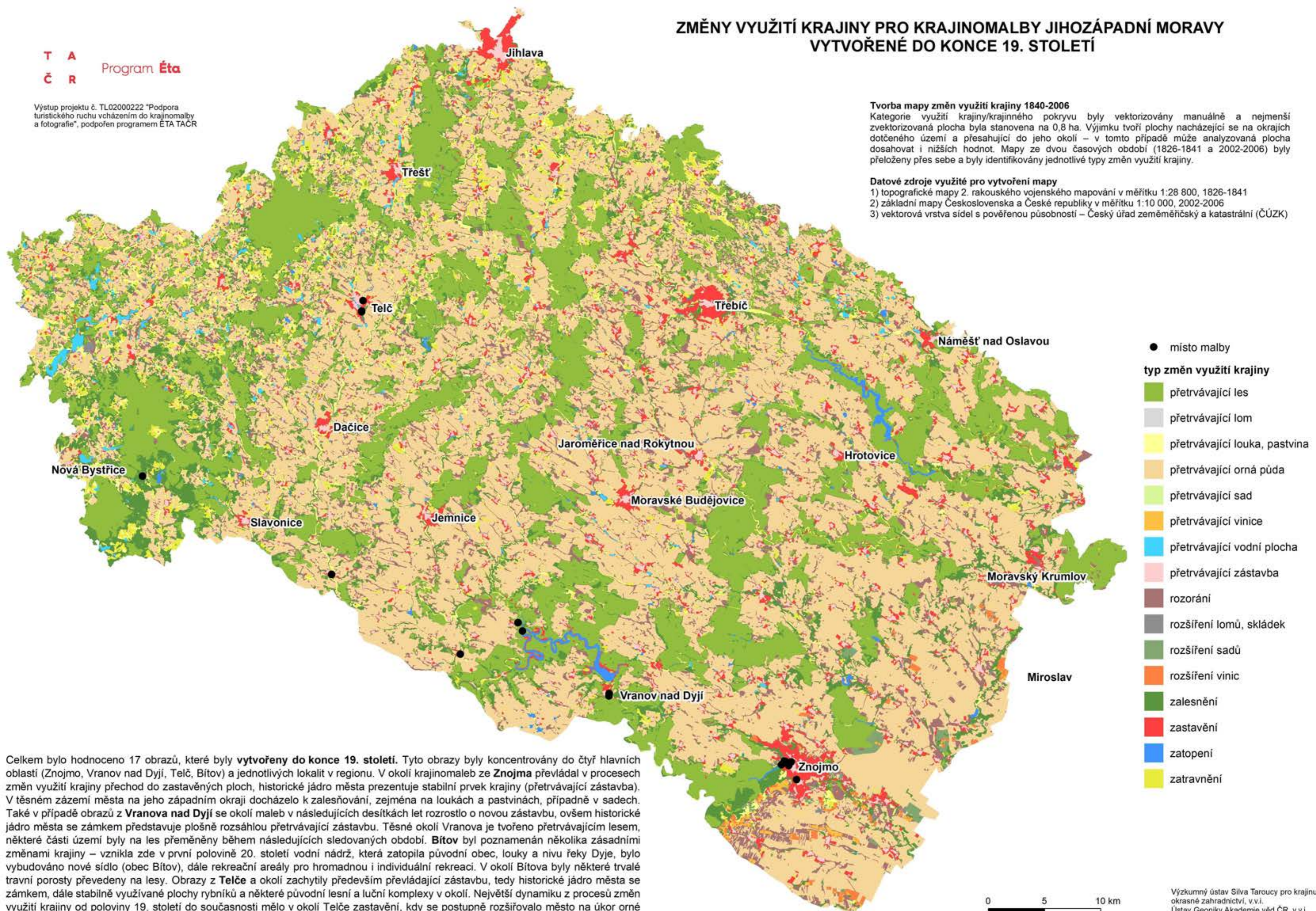
Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006

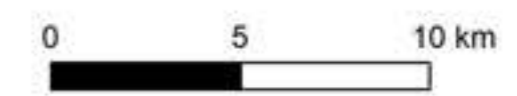
Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

- místo malby
- typ změn využití krajiny
- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

Celkem bylo hodnoceno 17 obrazů, které byly vytvořeny do konce 19. století. Tyto obrazy byly koncentrovány do čtyř hlavních oblastí (Znojmo, Vranov nad Dyjí, Telč, Bítov) a jednotlivých lokalit v regionu. V okolí krajinomalb ze Znojma převládá v procesech změn využití krajiny přechod do zastavěných ploch, historické jádro města prezentuje stabilní prvek krajiny (přetrvávající zástavba). V těsném zázemí města na jeho západním okraji docházelo k zalesňování, zejména na loukách a pastvinách, případně v sadech. Také v případě obrazů z Vranova nad Dyjí se okolí maleb v následujících desítkách let rozrostlo o novou zástavbu, ovšem historické jádro města se zámek představuje plošně rozsáhlou přetrvávající zástavbou. Těsné okolí Vranova je tvořeno přetrvávajícím lesem, některé části území byly na les přeměněny během následujících sledovaných období. Bítov byl poznamenán několika zásadními změnami krajiny – vznikla zde v první polovině 20. století vodní nádrž, která zatopila původní obec, louky a nivu řeky Dyje, bylo vybudováno nové sídlo (obec Bítov), dále rekreační areály pro hromadnou i individuální rekreaci. V okolí Bítova byly některé trvalé travní porosty převedeny na lesy. Obrazy z Telče a okolí zachytily především převládající zástavbu, tedy historické jádro města se zámek, dále stabilně využívané plochy rybníků a některé původní lesní a luční komplexy v okolí. Největší dynamiku z procesů změn využití krajiny od poloviny 19. století do současnosti mělo v okolí Telče zastavění, kdy se postupně rozšiřovalo město na úkor orné půdy a trvalých travních porostů. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIHOZÁPADNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

T A Program Éta
Č R

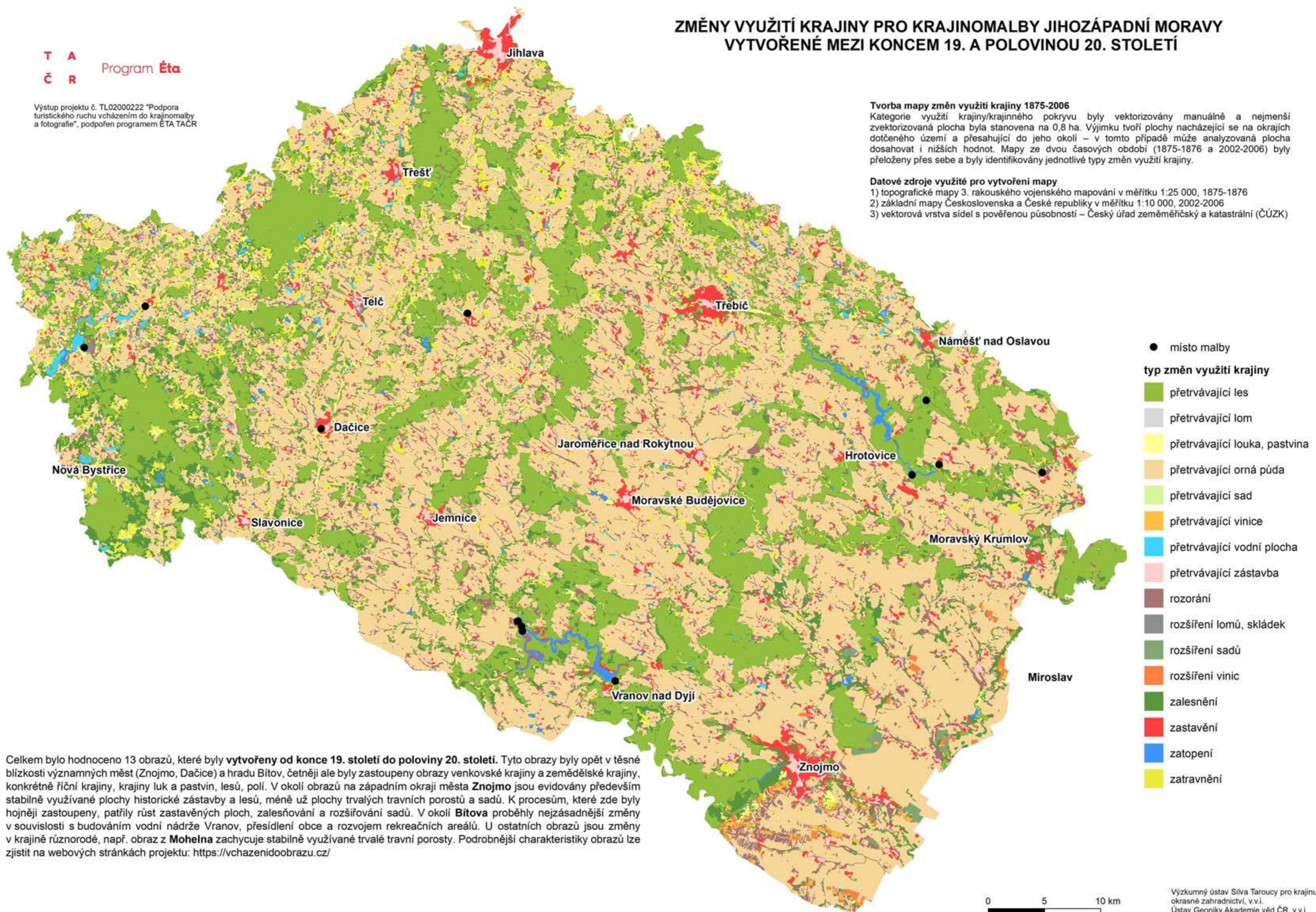
Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

Celkem bylo hodnoceno 13 obrazů, které byly vytvořeny od konce 19. století do poloviny 20. století. Tyto obrazy byly opět v těsné blízkosti významných měst (Znojmo, Dačice) a hradu Bítov, čteněji ale byly zastoupeny obrazy venkovské krajiny a zemědělské krajiny, konkrétně říční krajiny, krajiny luk a pastvin, lesů, polí. V okolí obrazů na západním okraji města Znojmo jsou evidovány především stabilně využívané plochy historické zástavby a lesů, méně už plochy trvalých travních porostů a sadů. K procesům, které zde byly hojněji zastoupeny, patřily růst zastavěných ploch, zalesňování a rozšiřování sadů. V okolí Bítova proběhly nejzásadnější změny v souvislosti s budováním vodní nádrže Vranov, přesídlení obce a rozvojem rekreačních areálů. U ostatních obrazů jsou změny v krajině různorodé, např. obraz z Mohelna zachycuje stabilně využívané trvalé travní porosty. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

0 5 10 km

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIHOZÁPADNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ OD DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

T A
Č R Program Éta

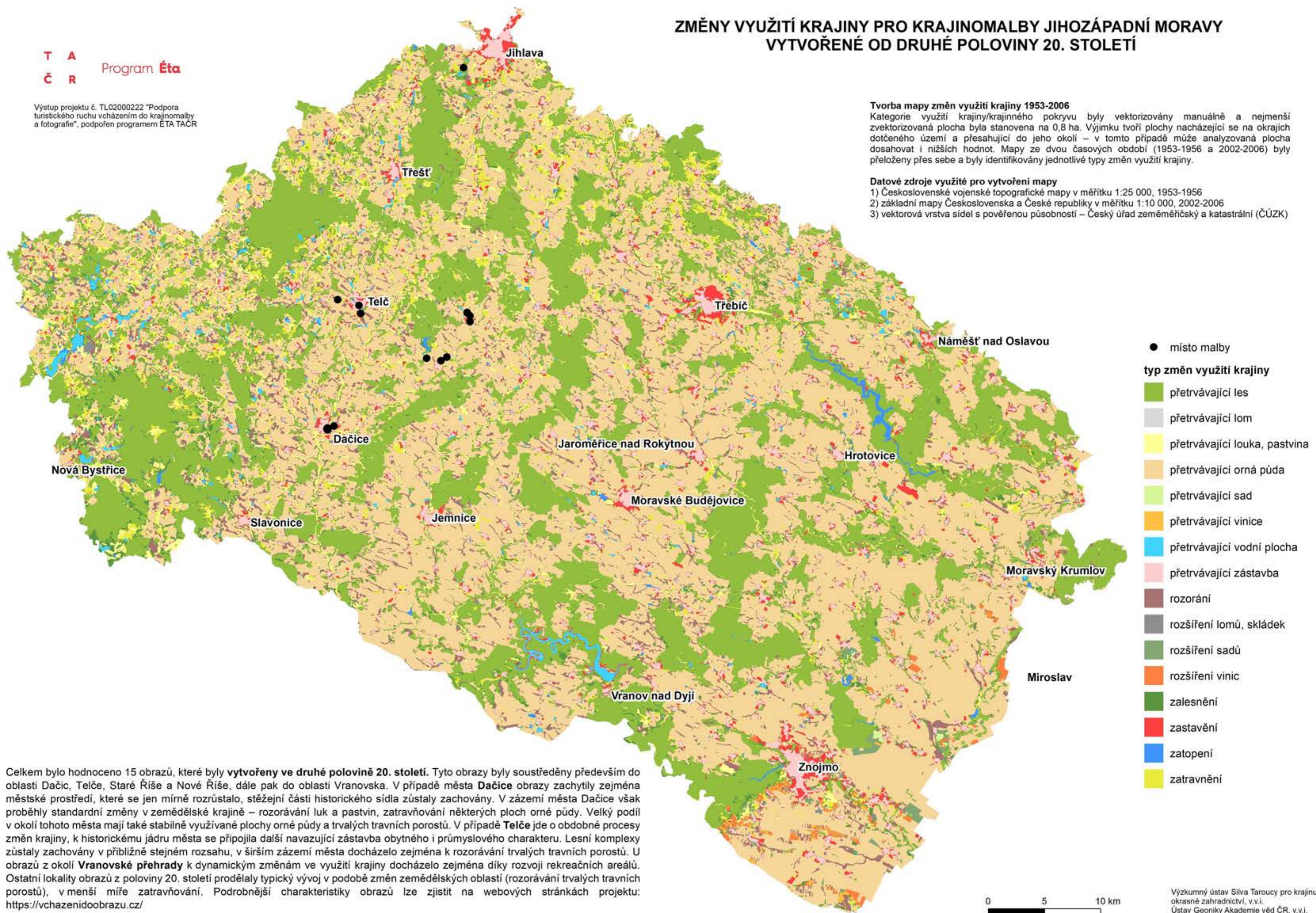
Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

Tvorba mapy změn využití krajiny 1953-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1953-1956 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

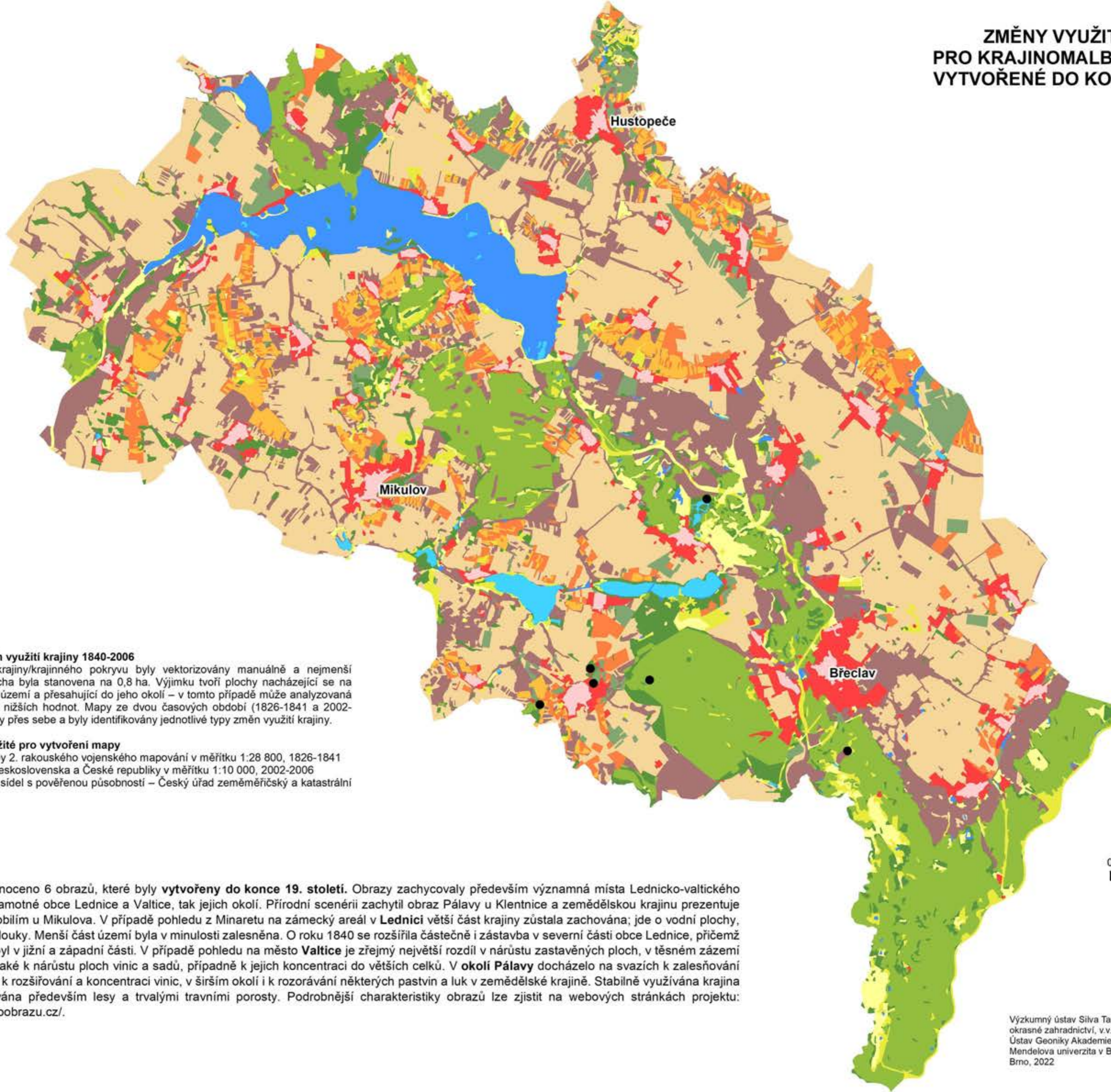
- 1) Československé vojenské topografické mapy v měřítku 1:25 000, 1953-1956
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

Celkem bylo hodnoceno 15 obrazů, které byly vytvořeny ve druhé polovině 20. století. Tyto obrazy byly soustředěny především do oblasti Dačic, Telče, Staré Říše a Nové Říše, dále pak do oblasti Vranovska. V případě města Dačice obrazy zachytily zejména městské prostředí, které se jen mírně rozrůstalo, stěžejní části historického sídla zůstaly zachovány. V zázemí města Dačice však proběhly standardní změny v zemědělské krajině – rozorávání luk a pastvin, zatravnění některých ploch orné půdy. Velký podíl v okolí tohoto města mají také stabilně využívané plochy orné půdy a trvalých travních porostů. V případě Telče jde o obdobné procesy změn krajiny, k historickému jádru města se připojila další navazující zástavba obytného i průmyslového charakteru. Lesní komplexy zůstaly zachovány v přibližně stejném rozsahu, v širším zázemí města docházelo zejména k rozorávání trvalých travních porostů. U obrazů z okolí Vranovské přehrady k dynamickým změnám ve využití krajiny docházelo zejména díky rozvoji rekreačních areálů. Ostatní lokality obrazů z poloviny 20. století prodělaly typický vývoj v podobě změn zemědělských oblastí (rozorávání trvalých travních porostů), v menší míře zatravnění. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIŽNÍ MORAVY VYTVORENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

- místo malby
- typ změn využití krajiny
- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

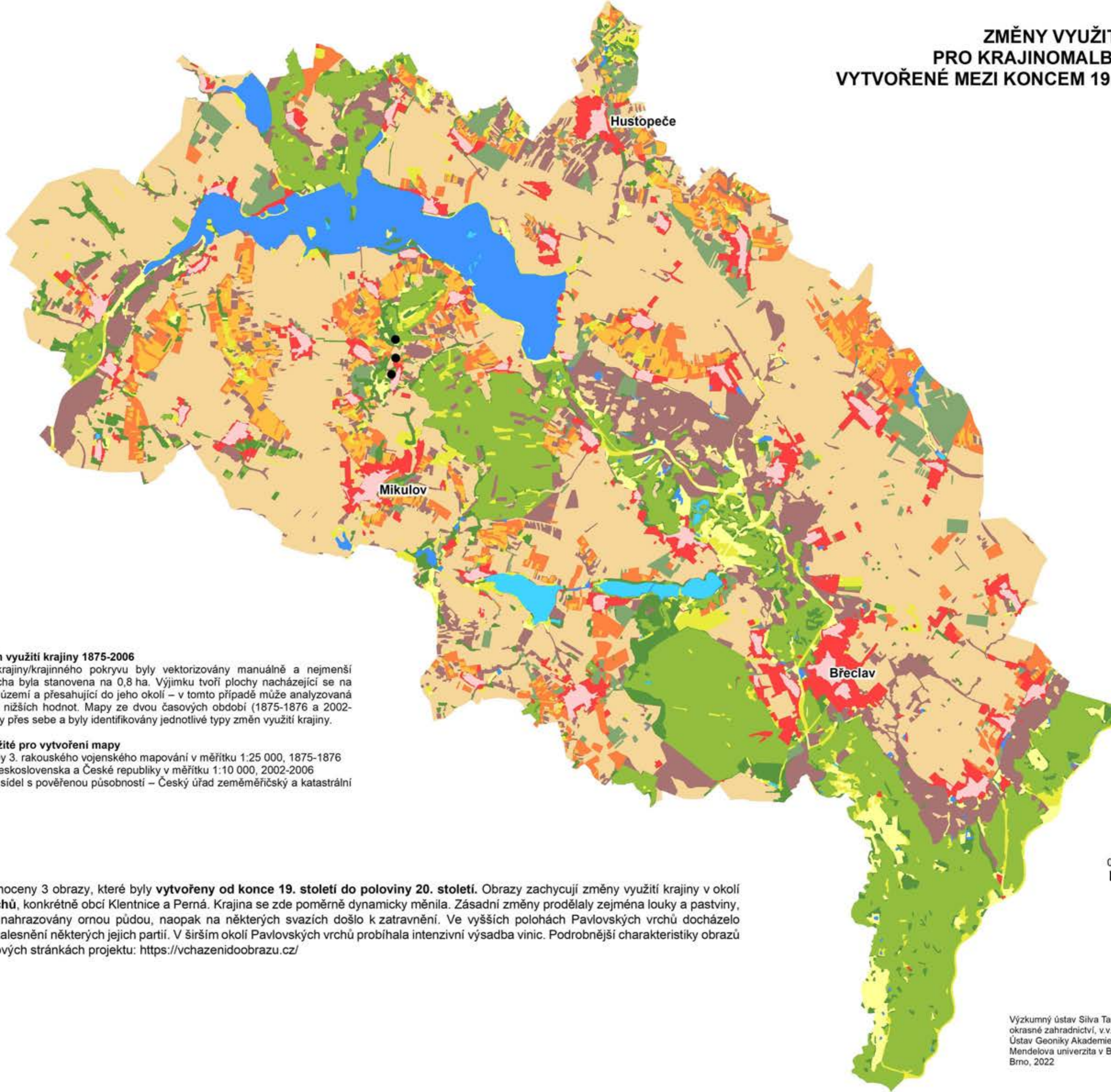
Datové zdroje využité pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

Celkem bylo hodnoceno 6 obrazů, které byly **vytvoreny do konce 19. století**. Obrazy zachycovaly především významná místa Lednicko-valtického areálu, a to jak samotné obce Lednice a Valtice, tak jejich okolí. Přírodní scénérii zachytil obraz Pálavy u Klentnice a zemědělskou krajinu prezentuje obraz se zralým obilím u Mikulova. V případě pohledu z Minaretu na zámecký areál v **Lednici** větší část krajiny zůstala zachována; jde o vodní plochy, lesní komplexy a louky. Menší část území byla v minulosti zalesněna. O roku 1840 se rozšířila částečně i zástavba v severní části obce Lednice, přičemž její největší růst byl v jižní a západní části. V případě pohledu na město **Valtice** je zřejmý největší rozdíl v nárůstu zastavěných ploch, v těsném zázemí města ale došlo také k nárůstu ploch vinic a sadů, případně k jejich koncentraci do větších celků. V **okolí Pálavy** docházelo na svazích k zalesňování bývalých pastvin, k rozšiřování a koncentraci vinic, v širším okolí i k rozorávání některých pastvin a luk v zemědělské krajině. Stabilně využívána krajina je zde prezentována především lesy a trvalými travními porosty. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>.

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIŽNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

- místo malby
- typ změn využití krajiny
  - přetrvávající les
  - přetrvávající lom
  - přetrvávající louka, pastvina
  - přetrvávající orná půda
  - přetrvávající sad
  - přetrvávající vinice
  - přetrvávající vodní plocha
  - přetrvávající zástavba
  - rozorání
  - rozšíření lomů, skládek
  - rozšíření sadů
  - rozšíření vinic
  - zalesnění
  - zastavění
  - zatopení
  - zatravnění

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využité pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

Celkem byly hodnoceny 3 obrazy, které byly vytvořeny od konce 19. století do poloviny 20. století. Obrazy zachycují změny využití krajiny v okolí Pavlovských vrchů, konkrétně obcí Klentnice a Perná. Krajina se zde poměrně dynamicky měnila. Zásadní změny prodělaly zejména louky a pastviny, které byly hojně nahrazovány ornou půdou, naopak na některých svazích došlo k zatravnění. Ve vyšších polohách Pavlovských vrchů docházelo postupně také k zalesnění některých jejich partií. V širším okolí Pavlovských vrchů probíhala intenzivní výsadba vinic. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

0 5 10 km

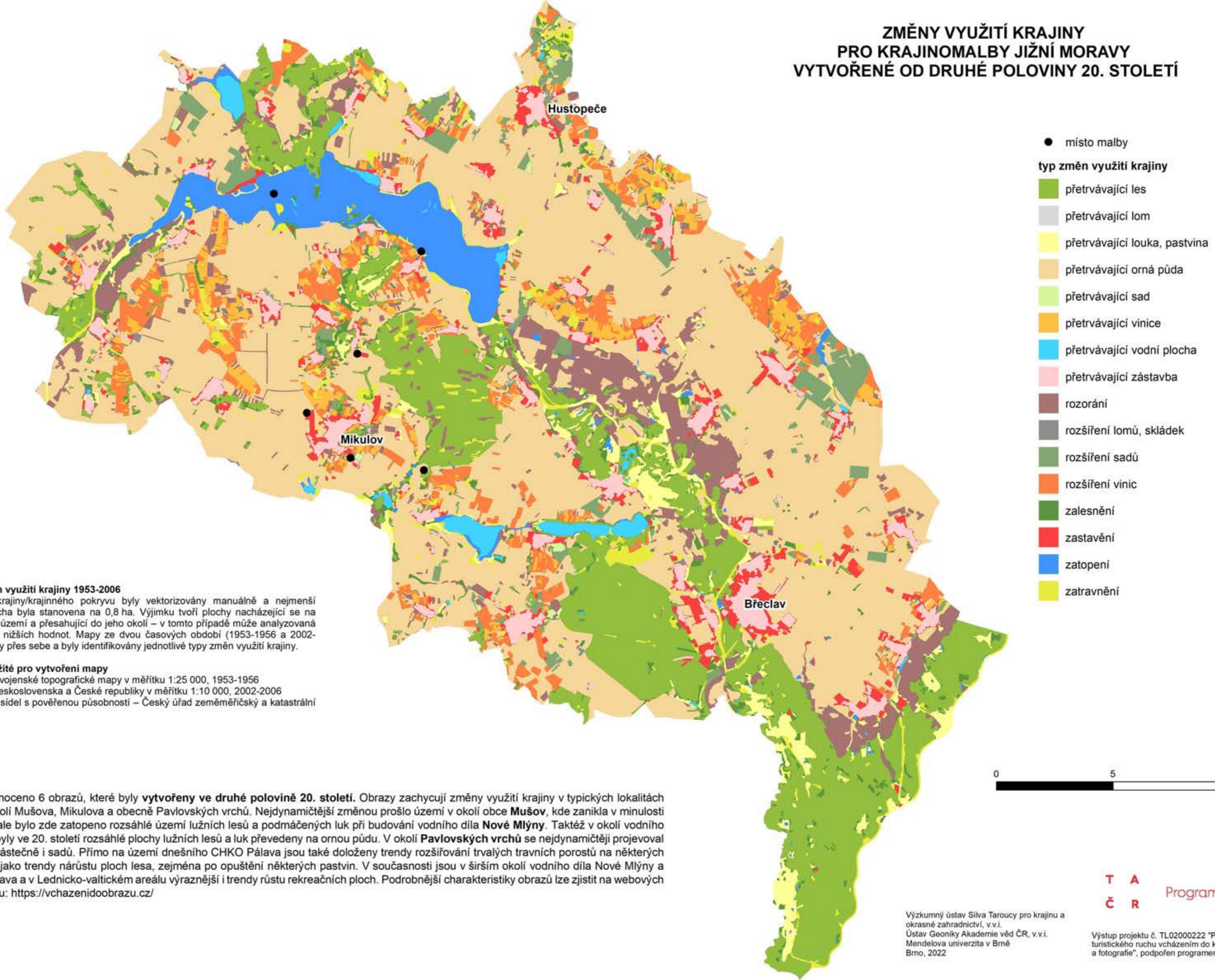
T A
Č R Program Éta

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a
okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora
turistického ruchu vcházením do krajinomalby
a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIŽNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ OD DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

Tvorba mapy změn využití krajiny 1953-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1953-1956 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využité pro vytvoření mapy

- 1) Československé vojenské topografické mapy v měřítku 1:25 000, 1953-1956
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

Celkem bylo hodnoceno 6 obrazů, které byly **vytvořeny ve druhé polovině 20. století**. Obrazy zachycují změny využití krajiny v typických lokalitách jižní Moravy, v okolí Mušova, Mikulova a obecně Pavlovských vrchů. Nejdynamičtější změnou prošlo území v okolí obce **Mušov**, kde zanikla v minulosti nejen tato obec, ale bylo zde zatopeno rozsáhlé území lužních lesů a podmáčených luk při budování vodního díla **Nové Mlýny**. Taktéž v okolí vodního díla Nové Mlýny byly ve 20. století rozsáhlé plochy lužních lesů a luk převedeny na ornou půdu. V okolí **Pavlovských vrchů** se nejdynamičtěji projevoval růst ploch vinic, částečně i sadů. Přímou na území dnešního CHKO Pálava jsou také doloženy trendy rozšiřování trvalých travních porostů na některých lokalitách, stejně jako trendy nárůstu ploch lesa, zejména po opuštění některých pastvin. V současnosti jsou v širším okolí vodního díla Nové Mlýny a v okolí CHKO Pálava a v Lednicko-valtickém areálu výraznější i trendy růstu rekreačních ploch. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIHOVÝCHODNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

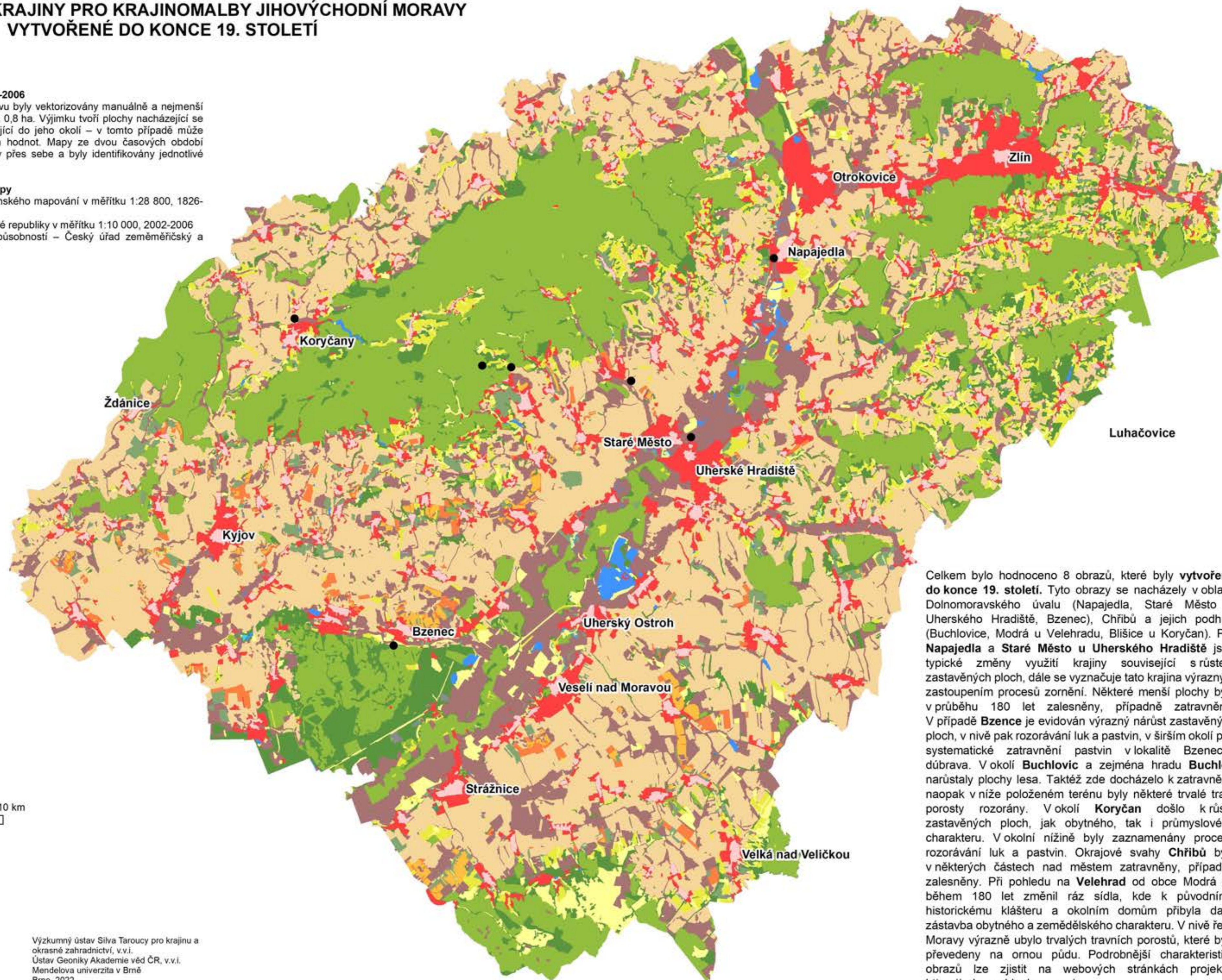
Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

Celkem bylo hodnoceno 8 obrazů, které byly vytvořeny do konce 19. století. Tyto obrazy se nacházely v oblasti Dolnomoravského úvalu (Napajedla, Staré Město u Uherského Hradiště, Bzenec), Chřibů a jejich podhůří (Buchlovic, Modrá u Velehradu, Blišice u Koryčan). Pro Napajedla a Staré Město u Uherského Hradiště jsou typické změny využití krajiny související s růstem zastavěných ploch, dále se vyznačuje tato krajina výrazným zastoupením procesů zornění. Některé menší plochy byly v průběhu 180 let zalesněny, případně zatravněny. V případě Bzence je evidován výrazný nárůst zastavěných ploch, v nivě pak rozorávání luk a pastvin, v širším okolí pak systematické zatravnění pastvin v lokalitě Bzenecká dубrava. V okolí Buchlovic a zejména hradu Buchlov narůstaly plochy lesa. Taktéž zde docházelo k zatravnění, naopak v níže položeném terénu byly některé trvalé traní porosty rozorány. V okolí Koryčan došlo k růstu zastavěných ploch, jak obytného, tak i průmyslového charakteru. V okolní nížině byly zaznamenány procesy rozorávání luk a pastvin. Okrajové svahy Chřibů byly v některých částech nad městem zatravněny, případně zalesněny. Při pohledu na Velehrad od obce Modrá se během 180 let změnil ráz sídla, kde k původnímu historickému klášteru a okolním domům přibyla další zástavba obytného a zemědělského charakteru. V nivě řeky Moravy výrazně ubylo trvalých travních porostů, které byly převedeny na ornou půdu. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

T A
Č R Program Éta

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIHOVÝCHODNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

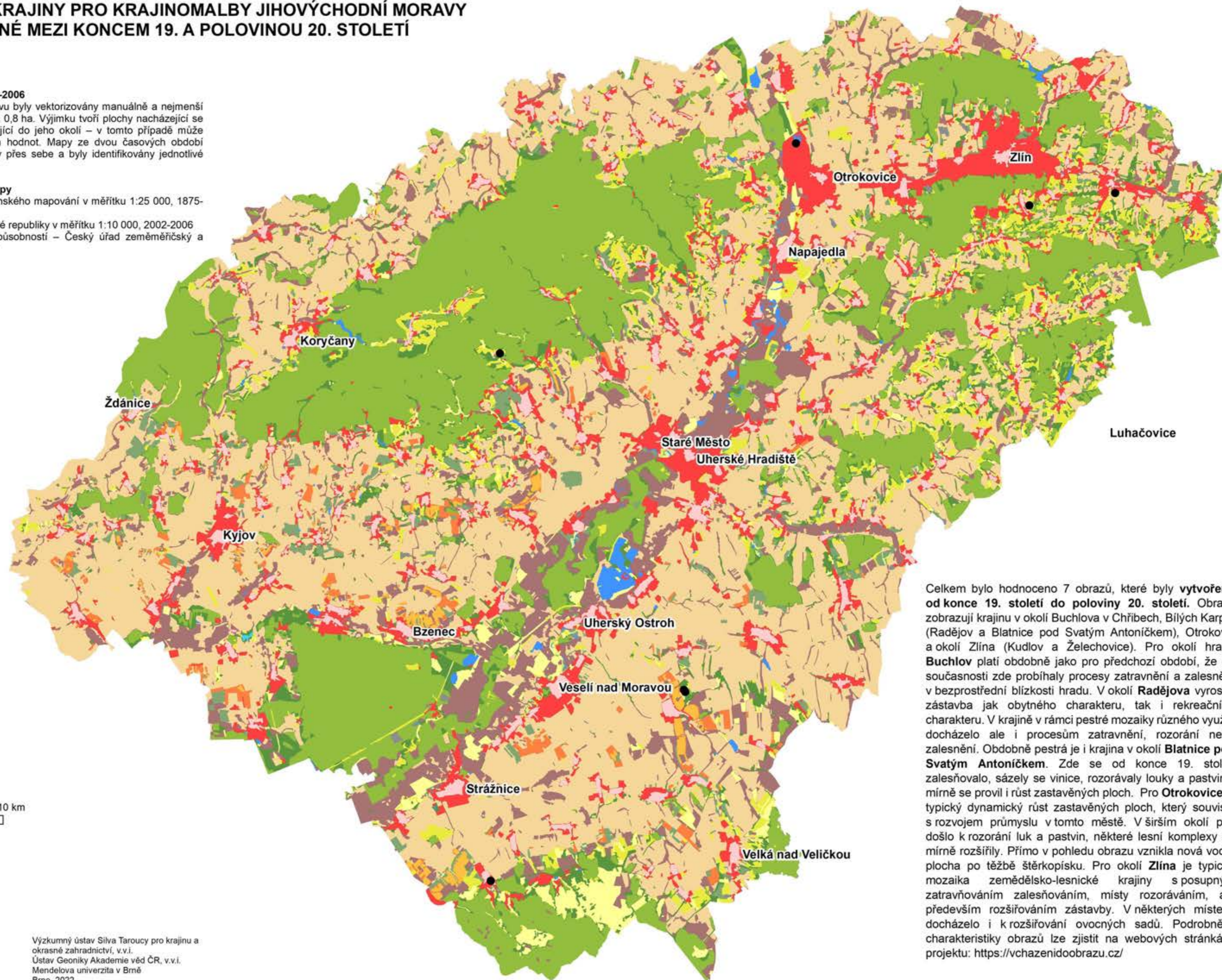
- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

0 5 10 km

T A
Č R Program Éta

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

Celkem bylo hodnoceno 7 obrazů, které byly vytvořeny od konce 19. století do poloviny 20. století. Obrazy zobrazují krajinu v okolí Buchlova v Chříbech, Bílých Karpát (Radějov a Blatnice pod Svatým Antoníčkem), Otrokovic a okolí Zlína (Kudlov a Želechovice). Pro okolí hradu Buchlov platí obdobně jako pro předchozí období, že do současnosti zde probíhaly procesy zatravnění a zalesnění v bezprostřední blízkosti hradu. V okolí Radějova vyrostla zástavba jak obytného charakteru, tak i rekreačního charakteru. V krajině v rámci pestré mozaiky různého využití docházelo ale i procesům zatravnění, rozorání nebo zalesnění. Obdobně pestrá je i krajina v okolí Blatnice pod Svatým Antoníčkem. Zde se od konce 19. století zalesňovalo, sázely se vinice, rozorávaly louky a pastviny, mírně se provil i růst zastavěných ploch. Pro Otrokovice je typický dynamický růst zastavěných ploch, který souvisel s rozvojem průmyslu v tomto městě. V širším okolí pak došlo k rozorání luk a pastvin, některé lesní komplexy se mírně rozšířily. Přímou v pohledu obrazu vznikla nová vodní plocha po těžbě šterkopísku. Pro okolí Zlína je typická mozaika zemědělsko-lesnické krajiny s posupným zatravněním zalesňováním, místy rozoráváním, ale především rozšiřováním zástavby. V některých místech docházelo i k rozšiřování ovocných sadů. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY JIHOVÝCHODNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ OD DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

Tvorba mapy změn využití krajiny 1953-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1953-1956 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

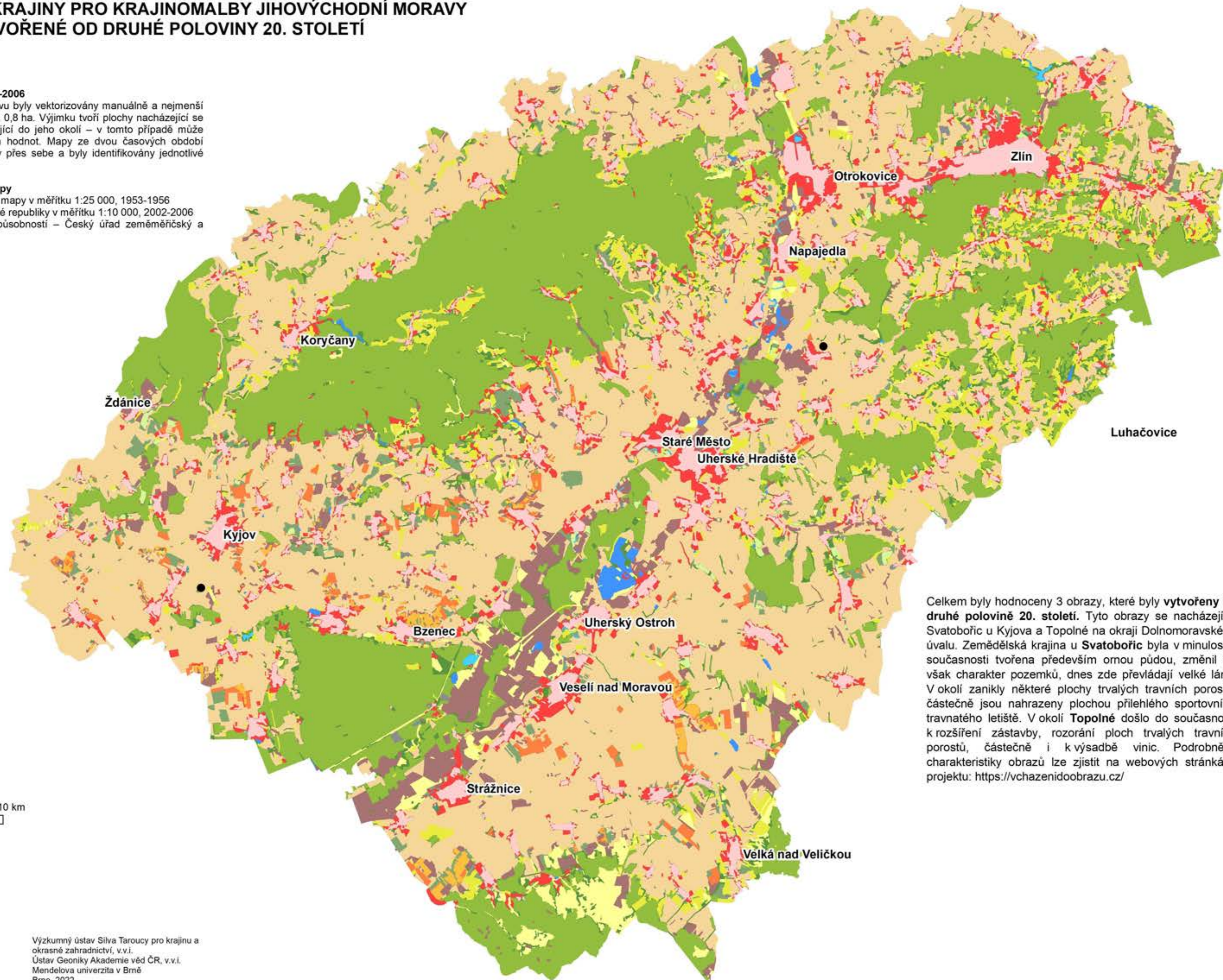
Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) Československé vojenské topografické mapy v měřítku 1:25 000, 1953-1956
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

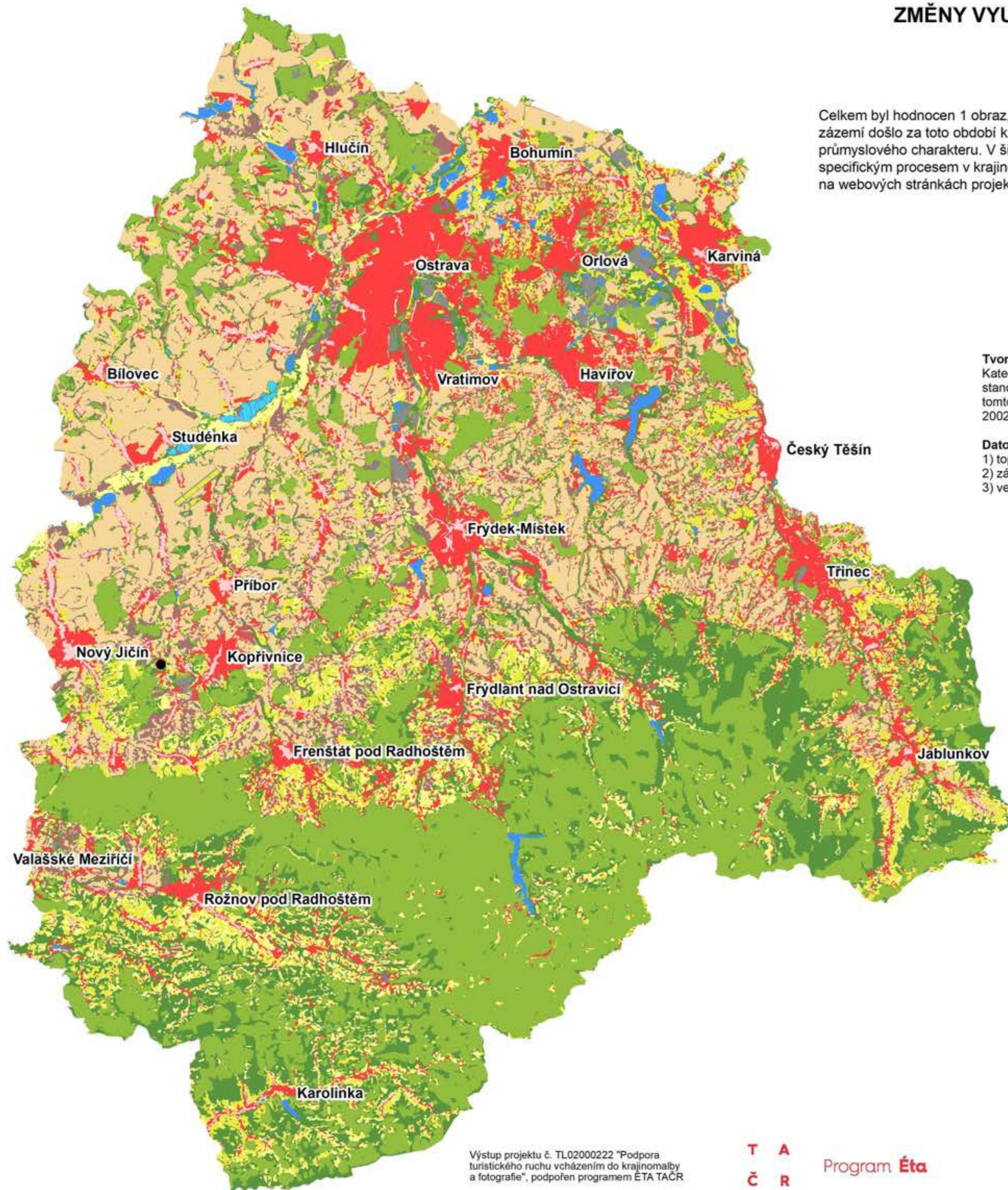

Celkem byly hodnoceny 3 obrazy, které byly vytvořeny ve druhé polovině 20. století. Tyto obrazy se nacházejí u Svatobořic u Kyjova a Topolné na okraji Dolnomoravského úvalu. Zemědělská krajina u Svatobořic byla v minulosti i současnosti tvořena především ornou půdou, změnil se však charakter pozemků, dnes zde převažují velké lány. V okolí zanikly některé plochy trvalých travních porostů, částečně jsou nahrazeny plochou přilehlého sportovního travnatého letiště. V okolí Topolné došlo do současnosti k rozšíření zástavby, rozorání ploch trvalých travních porostů, částečně i k výsadbě vinic. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY OSTRAVSKA A BESKYD VYTVOŘENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

Celkem byl hodnocen 1 obraz, který byl vytvořen do konce 19. století. Obraz zachycuje Štramberk a okolí. Ve Štramberku a jeho zázemí došlo za toto období k různým změnám využití krajiny. Historické jádro města bylo rozšířeno o další zástavbu, jak obytného, tak i průmyslového charakteru. V širším zázemí města došlo oproti minulosti zejména k zatravnění a zalesnění okolních svahů. Velmi specifickým procesem v krajině byl vznik rozsáhlého areálu lomu jižně od města Štramberk. Podrobnější charakteristiky obrazu lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

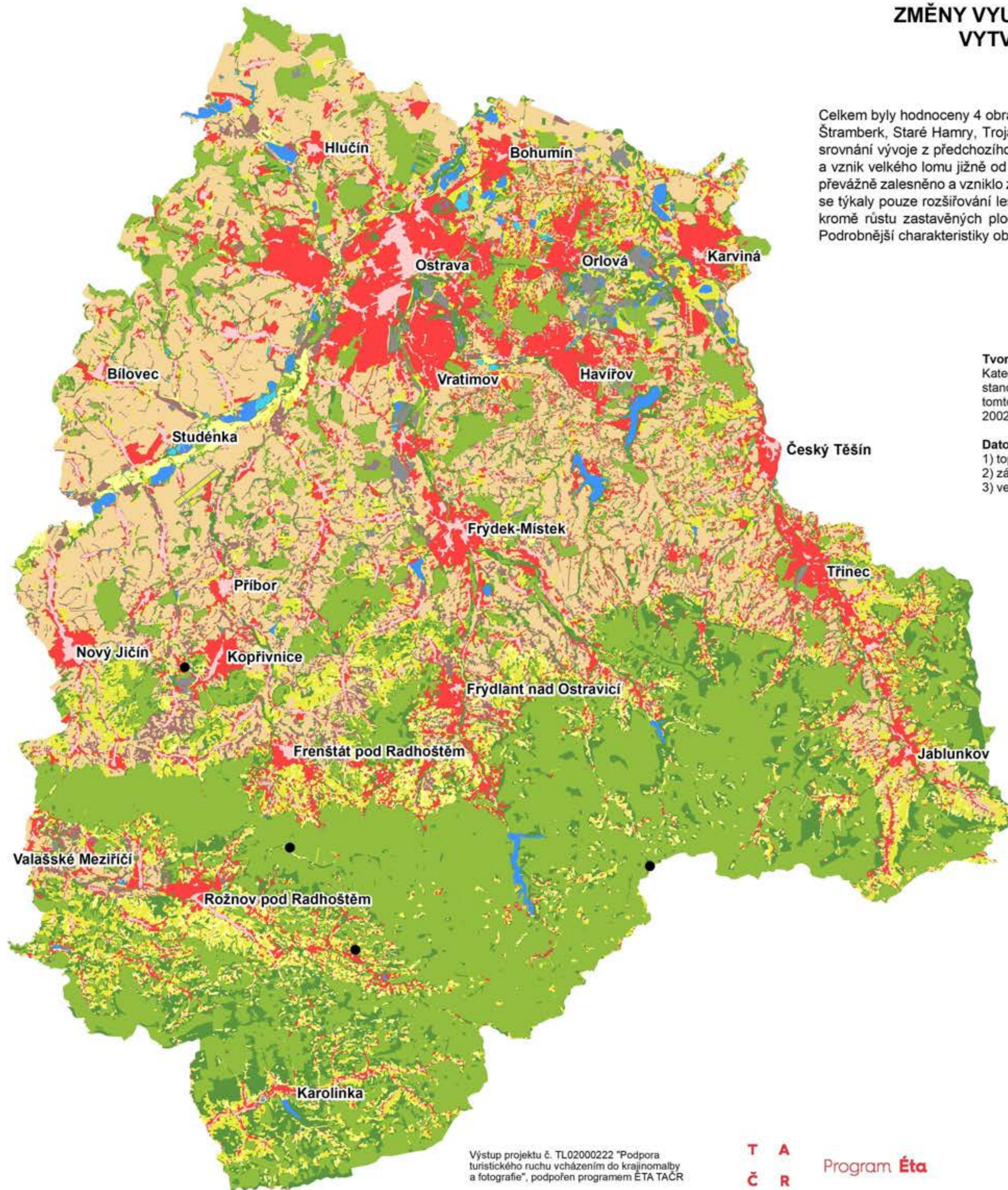
typ změn využití krajiny

	přetrvávající les		rozorání
	přetrvávající lom		rozšíření lomů, skládek
	přetrvávající louka, pastvina		rozšíření sadů
	přetrvávající orná půda		rozšíření vinic
	přetrvávající sad		zalesnění
	přetrvávající vinice		zastavění
	přetrvávající vodní plocha		zatopení
	přetrvávající zástavba		zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY OSTRAVSKA A BESKYD VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

Celkem byly hodnoceny 4 obrazy, které byly vytvořeny od konce 19. století do poloviny 20. století. Obrazy byly lokalizovány do lokalit Štramberk, Staré Hamry, Trojanovice a Horní Bečva. U města Štramberk se projevovaly obdobné procesy změn využití krajiny jako při srovnání vývoje z předchozího období. Mezi hlavní procesy změn využití krajiny patřil růst zastavěných ploch, růst ploch lesa, zatravnění a vznik velkého lomu jižně od města. Na obrazu z hřebene hor nad Starými Hamry byly dříve rozsáhlejší louky, později bylo toto území převážně zalesněno a vzniklo zde několik rekreačních objektů. Krajina u Trojanovic byla od tohoto období víceméně stabilní, menší změny se týkaly pouze rozšiřování lesních porostů. V případě Horní Bečvy došlo v dané lokalitě k řadě různých procesů na menších plochách, kromě růstu zastavěných ploch v údolí podél řeky Bečvy zde proběhlo zatravnění a zalesnění ploch v mozaikovitě struktuře krajiny. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

	přetrvávající les		rozorání
	přetrvávající lom		rozšíření lomů, skládek
	přetrvávající louka, pastvina		rozšíření sadů
	přetrvávající orná půda		rozšíření vinic
	přetrvávající sad		zalesnění
	přetrvávající vinice		zastavění
	přetrvávající vodní plocha		zatopení
	přetrvávající zástavba		zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY OSTRAVSKA A BESKYD VYTVOŘENÉ OD DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

Celkem byly hodnoceny 3 obrazy, které byly vytvořeny ve druhé polovině 20. století. Jedná se o obrazy z oblasti Karolinky, Čeladné a Kozmic. V případě **Karolinky** došlo v okolí pořízeného obrazu v lokalitě Soláň k rozšiřování dalších luk a pastvin, taktéž se do současnosti více rozšířily lesní plochy, zároveň v této lokalitě narostla i zástavba, především rekreačního charakteru. V okolí **Čeladné** byly naopak procesy změn využití krajiny intenzivnější. O poloviny 20. století byla velká část území trvale zatravněna, významně se rozšířila i zástavba. V menší míře se v okolí projevovala i zalesňování, ojediněle docházelo i k rozorávání některých luk a pastvin. Krajina v okolí **Kozmic** byla během období posledních 70 let převážně stabilní, vždy převažovala orná půda, na menších částech území se zalesňovalo a zatravněvalo. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidooobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1953-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1953-1956 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) Československé vojenské topografické mapy v měřítku 1:25 000, 1953-1956
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

	přetrvávající les		rozorání
	přetrvávající lom		rozšíření lomů, skládek
	přetrvávající louka, pastvina		rozšíření sadů
	přetrvávající orná půda		rozšíření vinic
	přetrvávající sad		zalesnění
	přetrvávající vinice		zastavění
	přetrvávající vodní plocha		zatopení
	přetrvávající zástavba		zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY STŘEDNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

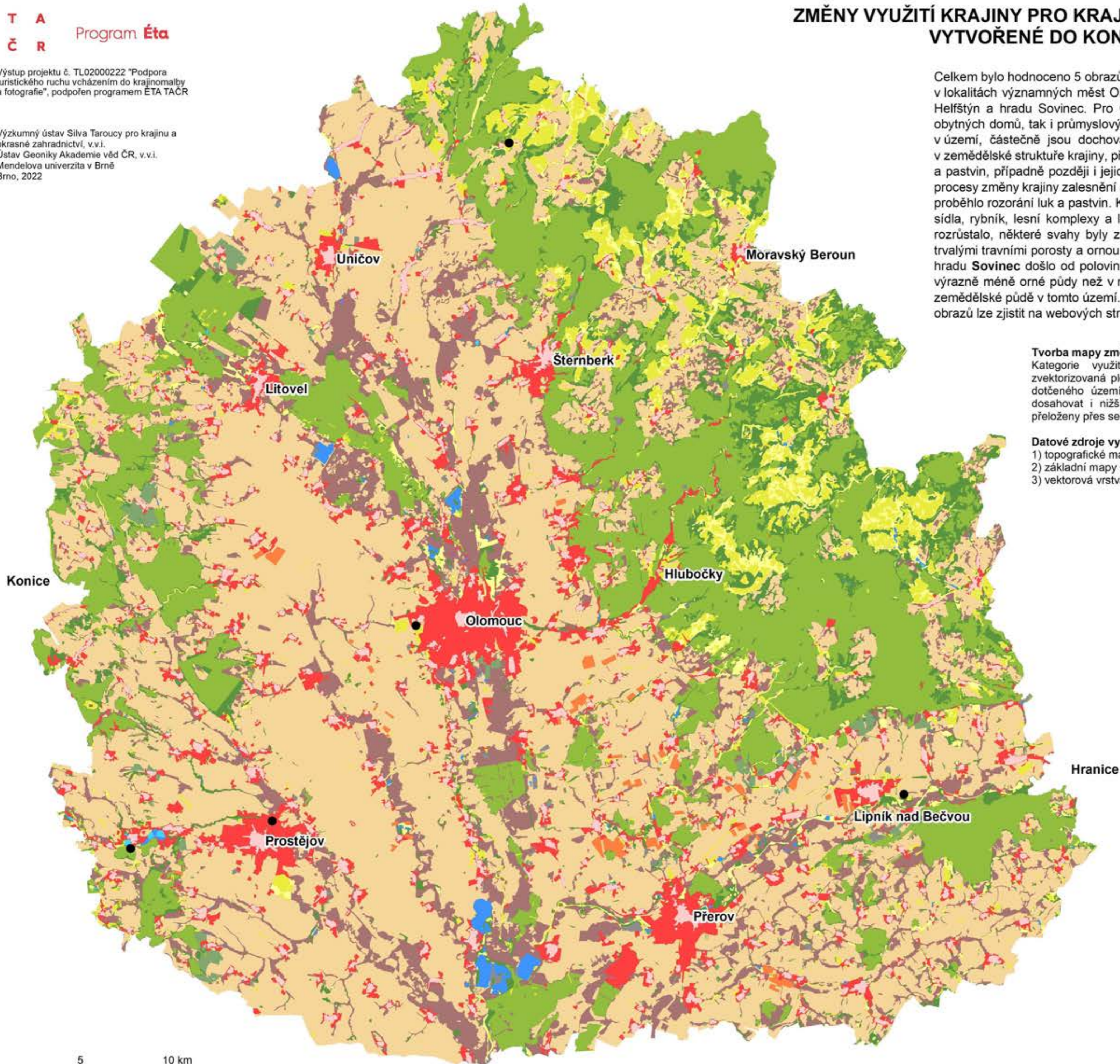
Celkem bylo hodnoceno 5 obrazů, které byly vytvořeny do konce 19. století. Byly interpretovány obrazy v lokalitách významných měst Olomouc (pohled od Neředína), Prostějov, v okolí zámku Plumlov, hradu Helfštýn a hradu Sovinec. Pro Olomouc a Prostějov bylo nejzásadnější změnou růst zástavby, jak obytných domů, tak i průmyslových, administrativních a komerčních objektů. Došlo tak k zásadní změně v území, částečně jsou dochována historická jádra těchto měst. V zázemí měst došlo ke změnám v zemědělské struktuře krajiny, přičemž během sledovaného období lze zaznamenat trendy rozorávání luk a pastvin, případně později i jejich obnovy. U hradu Helfštýn v katastru Lipníka nad Bečvou byly hlavní procesy změny krajiny zalesnění a zatravnění, to se týkalo zejména svažitých pozemků. V nivě řeky Bečvy proběhlo rozorání luk a pastvin. Krajina u Plumlova byla založena na stabilních prvcích – historické jádro sídla, rybník, lesní komplexy a louky. Přesto zde také došlo k částečným změnám, sídlo se postupně rozrůstalo, některé svahy byly zalesněny, částečně v nivě došlo ke střídání zemědělských ploch mezi trvalými travními porosty a ornou půdou. V širším okolí vznikla ve 20. století vodní nádrž Plumlov. V okolí hradu Sovinec došlo od poloviny 19. století k rozsáhlému zatravnění. V současnosti se zde nachází výrazně méně orné půdy než v minulosti, což souvisí s úbytkem aktivně hospodařícího obyvatelstva na zemědělské půdě v tomto území. Dalším výrazným trendem je zde zalesnění. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využité pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY STŘEDNÍ MORAVY VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

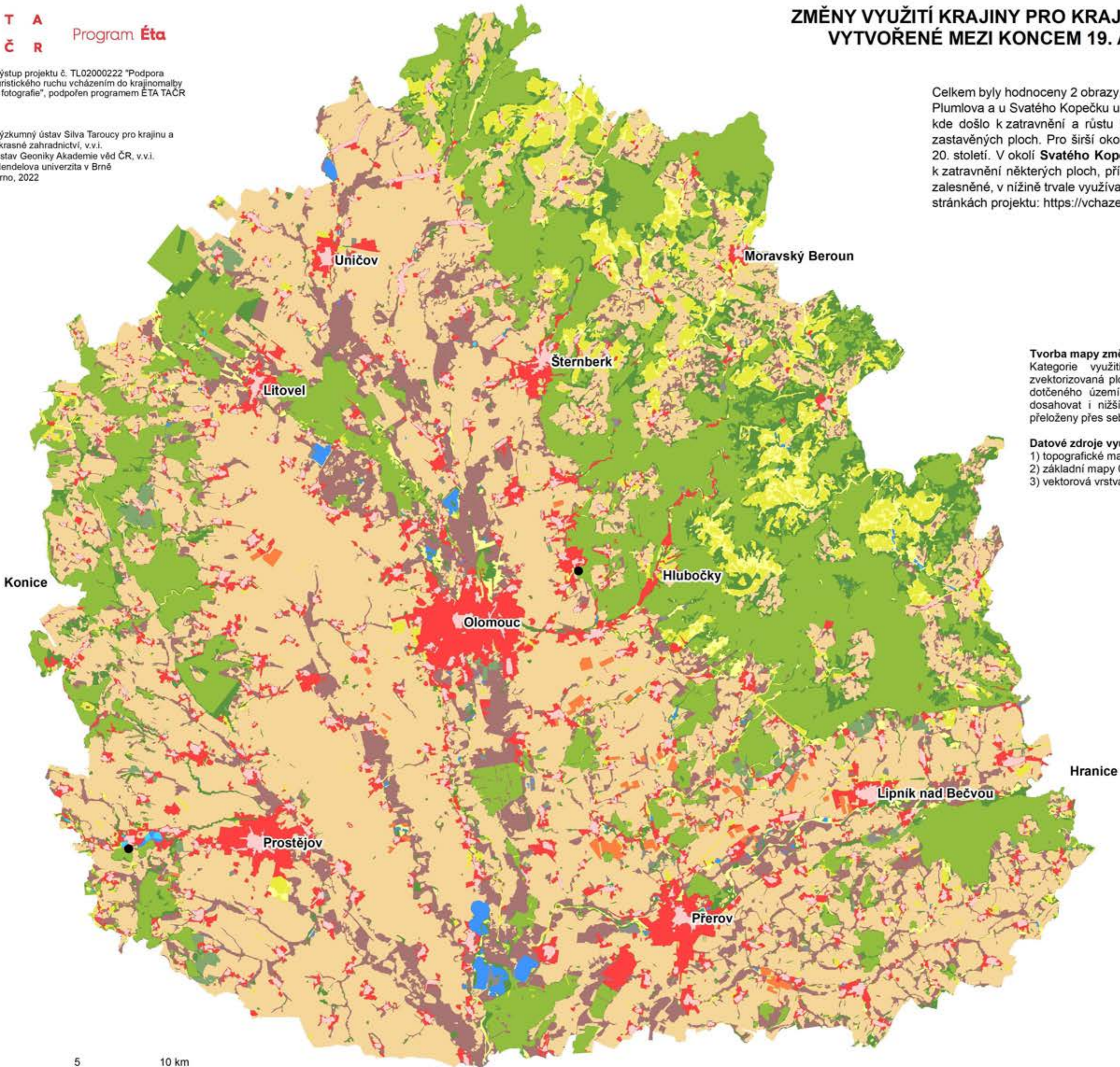
Celkem byly hodnoceny 2 obrazy, které byly vytvořeny do konce 19. století. Jednalo se o obrazy z okolí Plumlova a u Svatého Kopečku u Olomouce. V okolí Plumlova se změny krajiny projeví v okolí rybníka, kde došlo k zatravnění a růstu lesa v menších plochách, taktéž byl v okolí zámku zaznamenán růst zastavěných ploch. Pro širší okolí byla významná změna v budování vodní nádrže Plumlov na počátku 20. století. V okolí Svatého Kopečku u Olomouce došlo od tohoto období k růstu zastavěných ploch, k zatravnění některých ploch, případně zalesnění. V širším okolí se na svazích nacházely plochy trvale zalesněné, v nížině trvale využívaná orná půda. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY BRNĚNSKA, TIŠNOVSKA A BOSKOVICKA VYTVOŘENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

Moravská Třebová

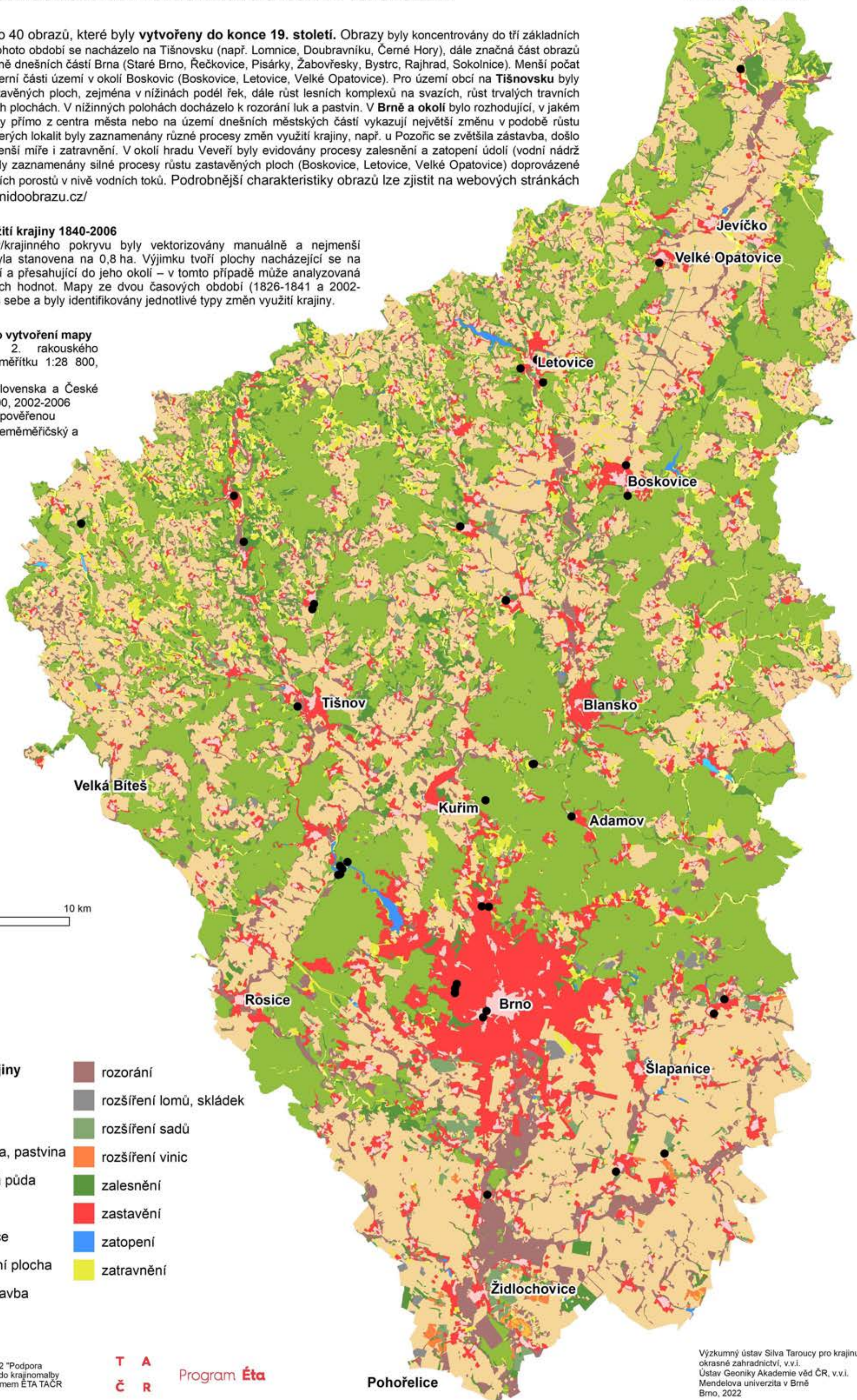
Celkem bylo hodnoceno 40 obrazů, které byly vytvořeny do konce 19. století. Obrazy byly koncentrovány do tří základních oblastí, nejvíce obrazů z tohoto období se nacházelo na Tišnovsku (např. Lomnice, Doubravniku, Černé Hory), dále značná část obrazů byla z Brna a okolí, případně dnešních částí Brna (Staré Brno, Řečkovice, Pisárky, Žabovřesky, Bystrc, Rajhrad, Sokolnice). Menší počet obrazů byl evidován v severní části území v okolí Boskovic (Boskovice, Letovice, Velké Opatovice). Pro území obcí na Tišnovsku byly typické procesy růstu zastavěných ploch, zejména v nížinách podél řek, dále růst lesních komplexů na svazích, růst trvalých travních porostů, taktéž na svažitých plochách. V nížinných polohách docházelo k rozorání luk a pastvin. V Brně a okolí bylo rozhodující, v jakém území obraz vznikl, obrazy přímo z centra města nebo na území dnešních městských částí vykazují největší změnu v podobě růstu zastavěných ploch. U některých lokalit byly zaznamenány různé procesy změn využití krajiny, např. u Pozořic se zvětšila zástavba, došlo k zalesnění, rozorání, v menší míře i zatravnění. V okolí hradu Veveří byly evidovány procesy zalesnění a zatopení údolí (vodní nádrž Brno). Na Boskovicku byly zaznamenány silné procesy růstu zastavěných ploch (Boskovice, Letovice, Velké Opatovice) doprovázené rozoráváním trvalých travních porostů v nivě vodních toků. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využité pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

 přetrvávající les	 rozorání
 přetrvávající lom	 rozšíření lomů, skládek
 přetrvávající louka, pastvina	 rozšíření sadů
 přetrvávající orná půda	 rozšíření vinic
 přetrvávající sad	 zalesnění
 přetrvávající vinice	 zastavění
 přetrvávající vodní plocha	 zatopení
 přetrvávající zástavba	 zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY BRNĚNSKA, TIŠNOVSKA A BOSKOVICKA VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

Moravská Třebová

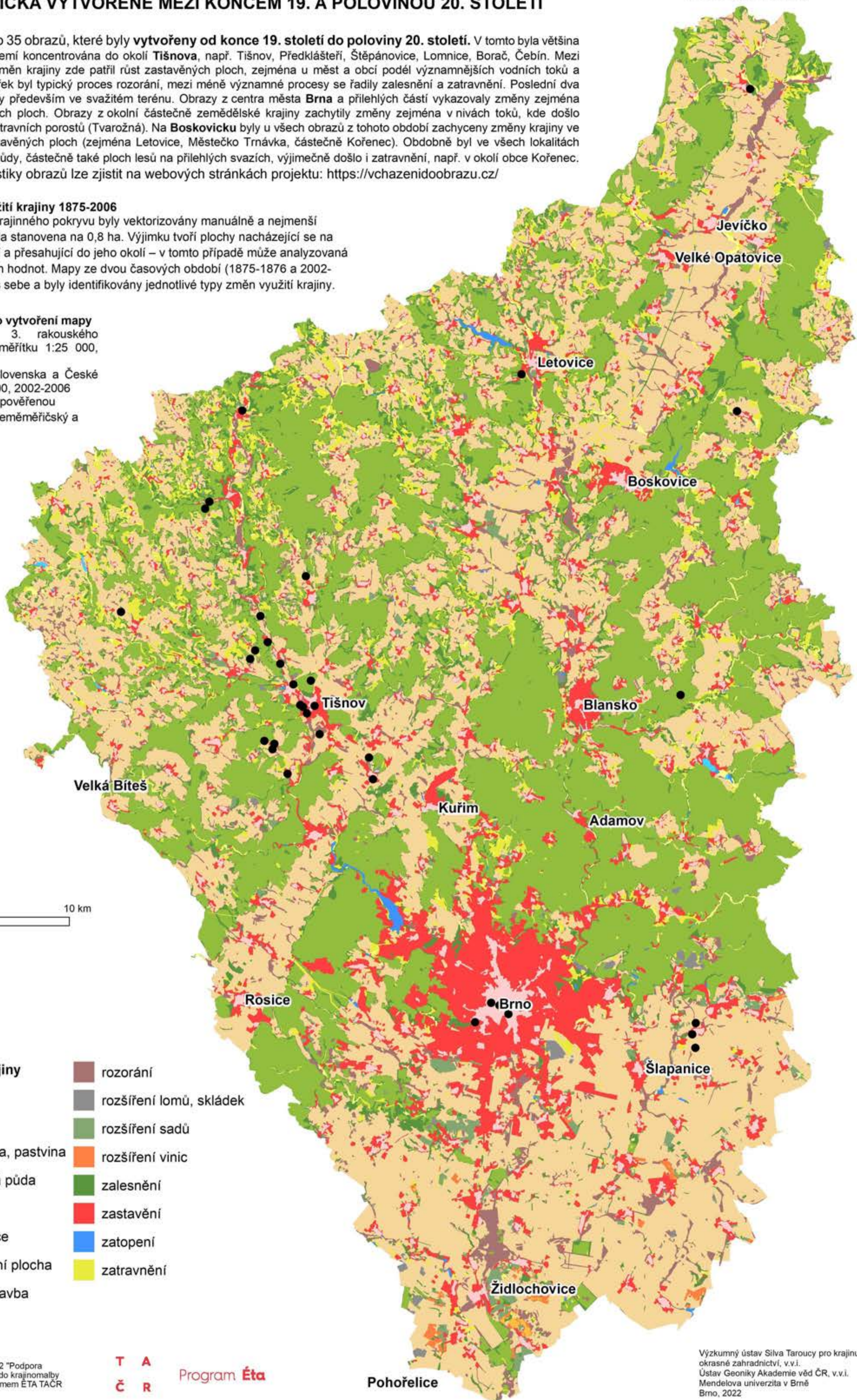
Celkem bylo hodnoceno 35 obrazů, které byly vytvořeny od konce 19. století do poloviny 20. století. V tomto byla většina obrazů ve vymezeném území koncentrována do okolí **Tišnova**, např. Tišnov, Předklášteří, Štěpánovice, Lomnice, Borač, Čebín. Mezi nejvýznamnější procesy změn krajiny zde patřil růst zastavěných ploch, zejména u měst a obcí podél významnějších vodních toků a dopravních tras. Pro nivy řek byl typický proces rozorání, mezi méně významné procesy se řadily zalesnění a zatravnění. Poslední dva uvedené procesy probíhaly především ve svažitém terénu. Obrazy z centra města **Brna** a přilehlých částí vykazovaly změny zejména v podobě růstu zastavěných ploch. Obrazy z okolní částečně zemědělské krajiny zachytily změny zejména v nivách toků, kde došlo k rozorání většiny trvalých travních porostů (Tvarožná). Na **Boskovicku** byly u všech obrazů z tohoto období zachyceny změny krajiny ve vyšší dynamice růstu zastavěných ploch (zejména Letovice, Městečko Trnávka, částečně Kořenec). Obdobně byl ve všech lokalitách evidován růst ploch orné půdy, částečně také ploch lesů na přilehlých svazích, výjimečně došlo i zatravnění, např. v okolí obce Kořenec. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

 přetrvávající les	 rozorání
 přetrvávající lom	 rozšíření lomů, skládek
 přetrvávající louka, pastvina	 rozšíření sadů
 přetrvávající orná půda	 rozšíření vinic
 přetrvávající sad	 zalesnění
 přetrvávající vinice	 zastavění
 přetrvávající vodní plocha	 zatopení
 přetrvávající zástavba	 zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY BRNĚNSKA, TIŠNOVSKA A BOSKOVICKA VYTVOŘENÉ OD DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

Moravská Třebová

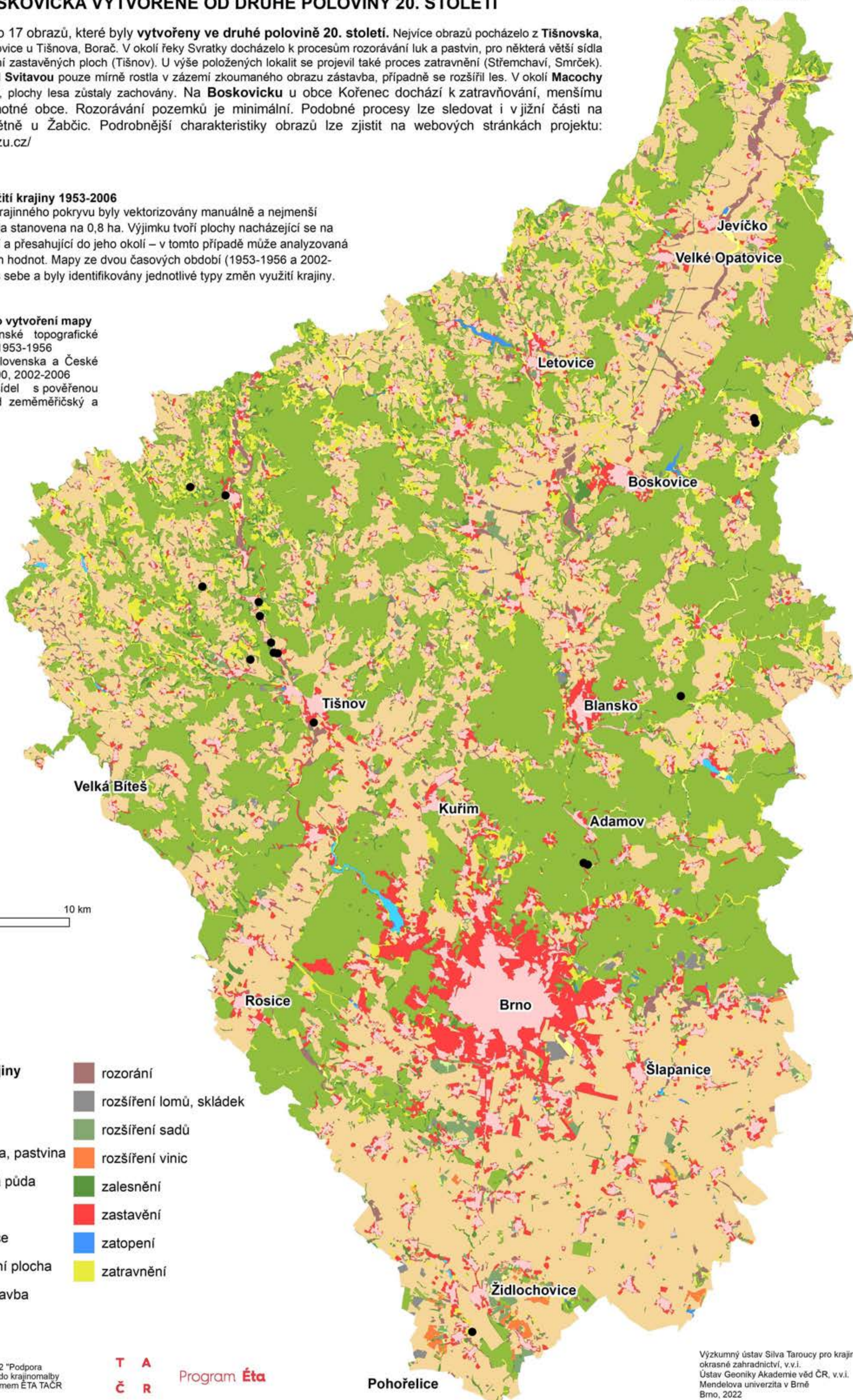
Celkem bylo hodnoceno 17 obrazů, které byly vytvořeny ve druhé polovině 20. století. Nejvíce obrazů pocházelo z Tišnovska, např. obcí Tišnov, Štěpánovice u Tišnova, Borač. V okolí řeky Svratky docházelo k procesům rozorávání luk a pastvin, pro některá větší sídla bylo typické také rozrůstání zastavěných ploch (Tišnov). U výše položených lokalit se projevil také proces zatravnění (Střemchaví, Smrček). V okolí obce **Bílovice nad Svitavou** pouze mírně rostla v zázemí zkoumaného obrazu zástavba, případně se rozšířil les. V okolí **Macochy** vzniklo zázemí pro turisty, plochy lesa zůstaly zachovány. Na **Boskovicku** u obce Kořenec dochází k zatravnění, menšímu rozšiřování lesa i samotné obce. Rozorávání pozemků je minimální. Podobné procesy lze sledovat i v jižní části na **Židlochovicku**, konkrétně u Žabčic. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1953-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1953-1956 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) Československé vojenské topografické mapy v měřítku 1:25 000, 1953-1956
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

	přetrvávající les		rozorání
	přetrvávající lom		rozšíření lomů, skládek
	přetrvávající louka, pastvina		rozšíření sadů
	přetrvávající orná půda		rozšíření vinic
	přetrvávající sad		zalesnění
	přetrvávající vinice		zastavění
	přetrvávající vodní plocha		zatopení
	přetrvávající zástavba		zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY VYSOČINY VYTVOŘENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

Celkem byl hodnocen 1 obraz, který byl **vytvořen do konce 19. století**. Tento obraz se týká lokality **Dalečín** v nivě řeky Svratky. Jeho okolí bylo během 180 let významně změněno, kromě růstu zastavěných ploch je zde poměrně silný proces zalesnění a zatrávnění. V některých místech docházelo také k zornění. Krajinu jižně od Dalečína poznamenal výrazný zásah v podobě vybudování vodní nádrže Vír, díky které zmizely lesní i luční komplexy, typické pro horní část nivy Svratky. Podrobnější charakteristiky obrazu lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidobrazu.cz/>

T A
Č R Program Éta

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

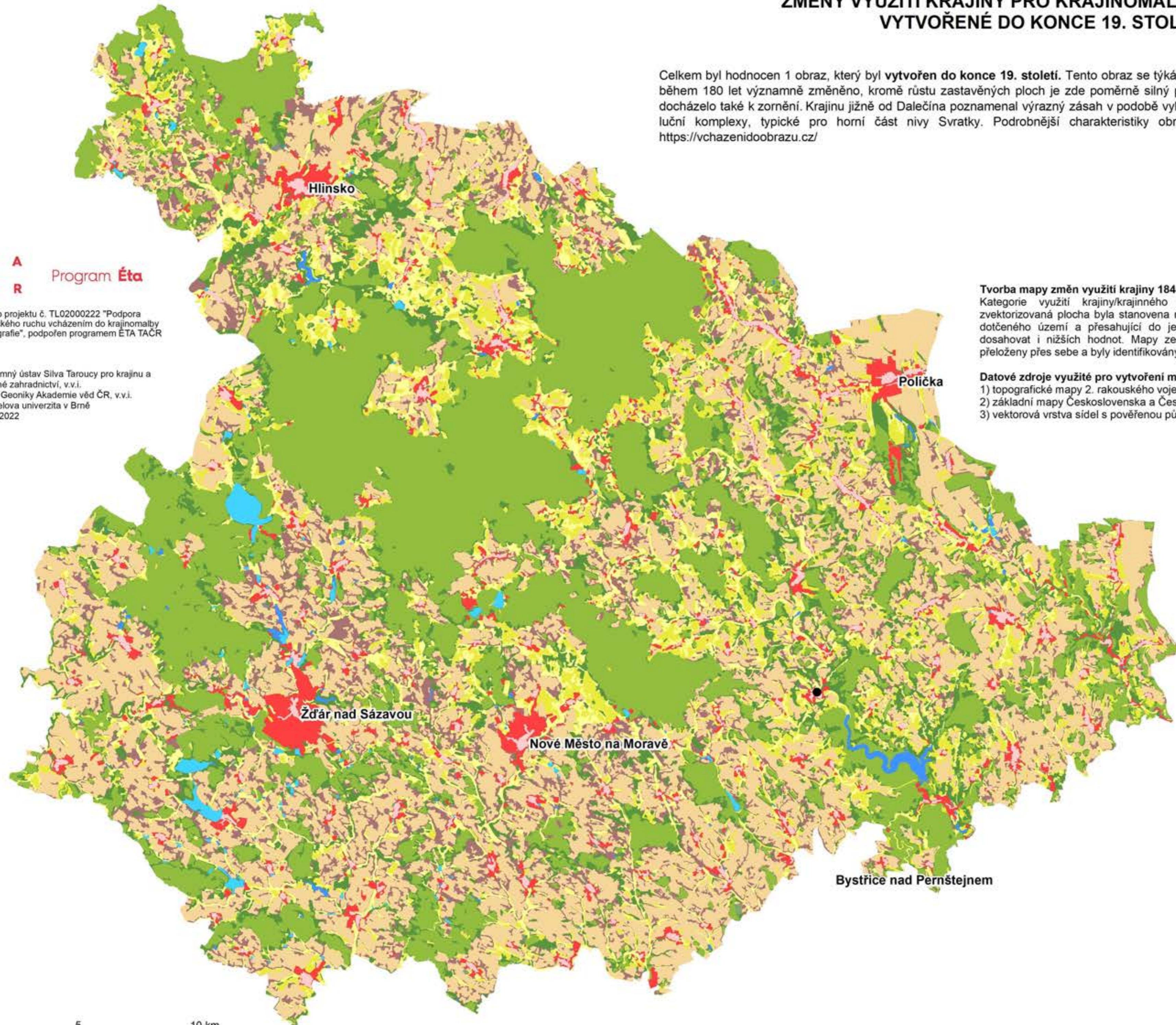
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využité pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY VYSOČINY VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

Celkem bylo hodnoceno 29 obrazů, které byly vytvořeny od konce 19. století do poloviny 20. století. Obrazy byly koncentrovány především do okolí Nového Města na Moravě, Svatky, Blatin a Sněžného, specifickou malbou je zachycení hradu Svojanov. V okolí Nového Města na Moravě i Svatky proběhly intenzivní procesy růstu zastavěných ploch, v širším okolí taktéž zatravnění, případně zalesnění. Pro Blatiny a Sněžné je typickým procesem zatravnění, některé menší plochy zde byly také zalesněny. Podobné procesy byly typické i pro okolí Telecího a další zkoumané lokality centrální Vysočiny. Naproti tomu u Trhové Kamenice se vedle zatravnění a zalesnění výrazně uplatnilo i zatopení zemědělských pozemků při výstavbě rybníku Velká Kamenice. U hradu Svojanov došlo k růstu zastavěných ploch v zázemí hradu, k zalesnění a zatravnění zejména na svazích v jeho okolí. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

T A
Č R Program Éta

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

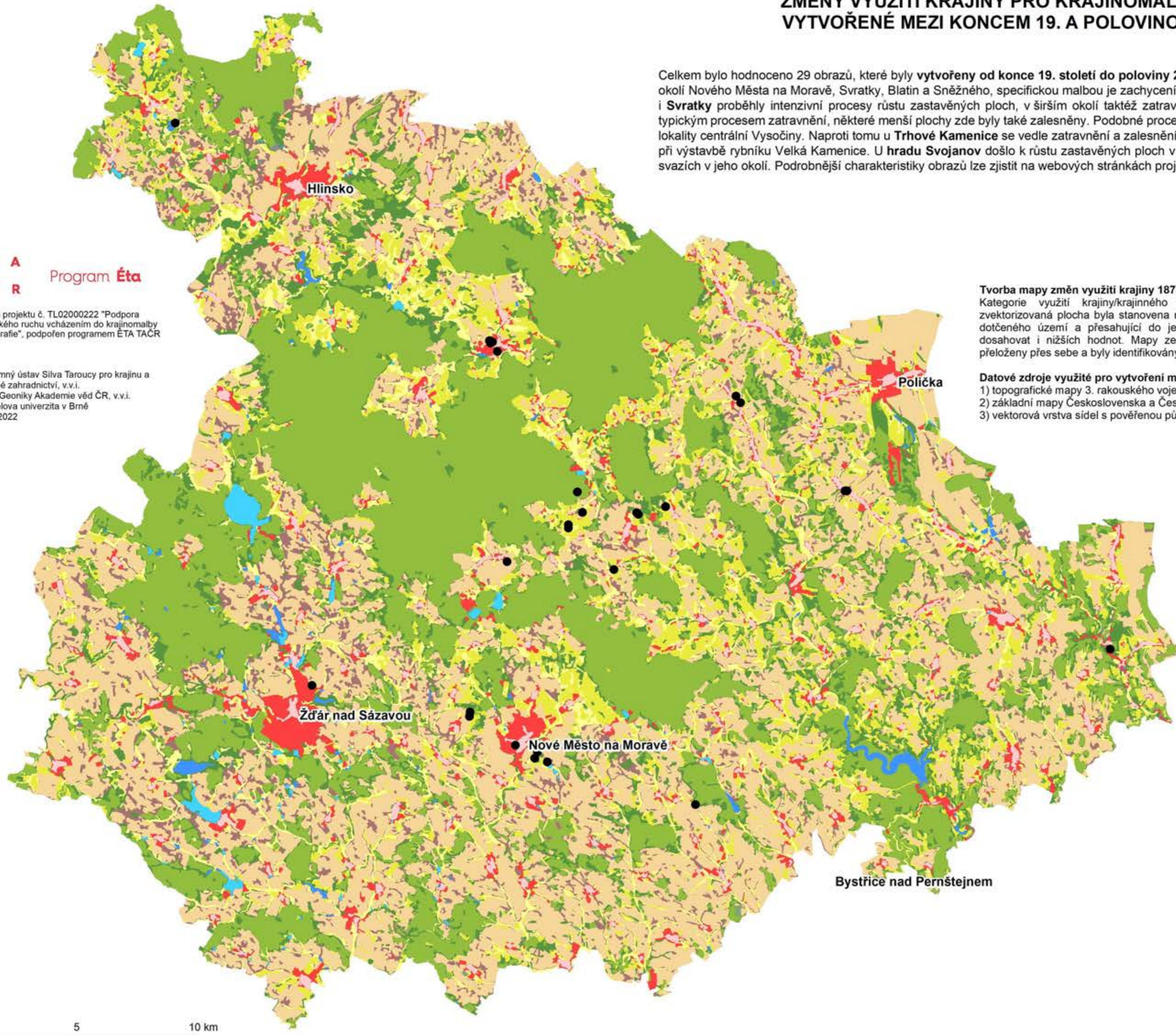
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY VYSOČINY VYTVOŘENÉ OD DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

Celkem bylo hodnoceno 38 obrazů, které byly vytvořeny ve druhé polovině 20. století. Tyto obrazy se nejvíce koncentrovaly do oblasti lokalit Blatiny, Sněžné na Moravě, Nové Město na Moravě. V okolí Blatin převládal proces zatravnění. Obdobně tomu tak bylo i u Sněžného na Moravě, částečně se zde však ještě projevoval opačný trend, tedy rozorávání luk a pastvin, a to především v nivách vodních toků. Přímo u Nového Města na Moravě byly intenzivní procesy růstu zastavěných ploch, v širším okolí pak zatravnění, případně zalesnění (Rokytno na Moravě). O obce Vír se k běžným trendům zatravnění a zalesnění připojil později významný proces zatopení krajiny při budování vodní nádrže Vír. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

T A
Č R Program Éta

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ÉTA TAČR

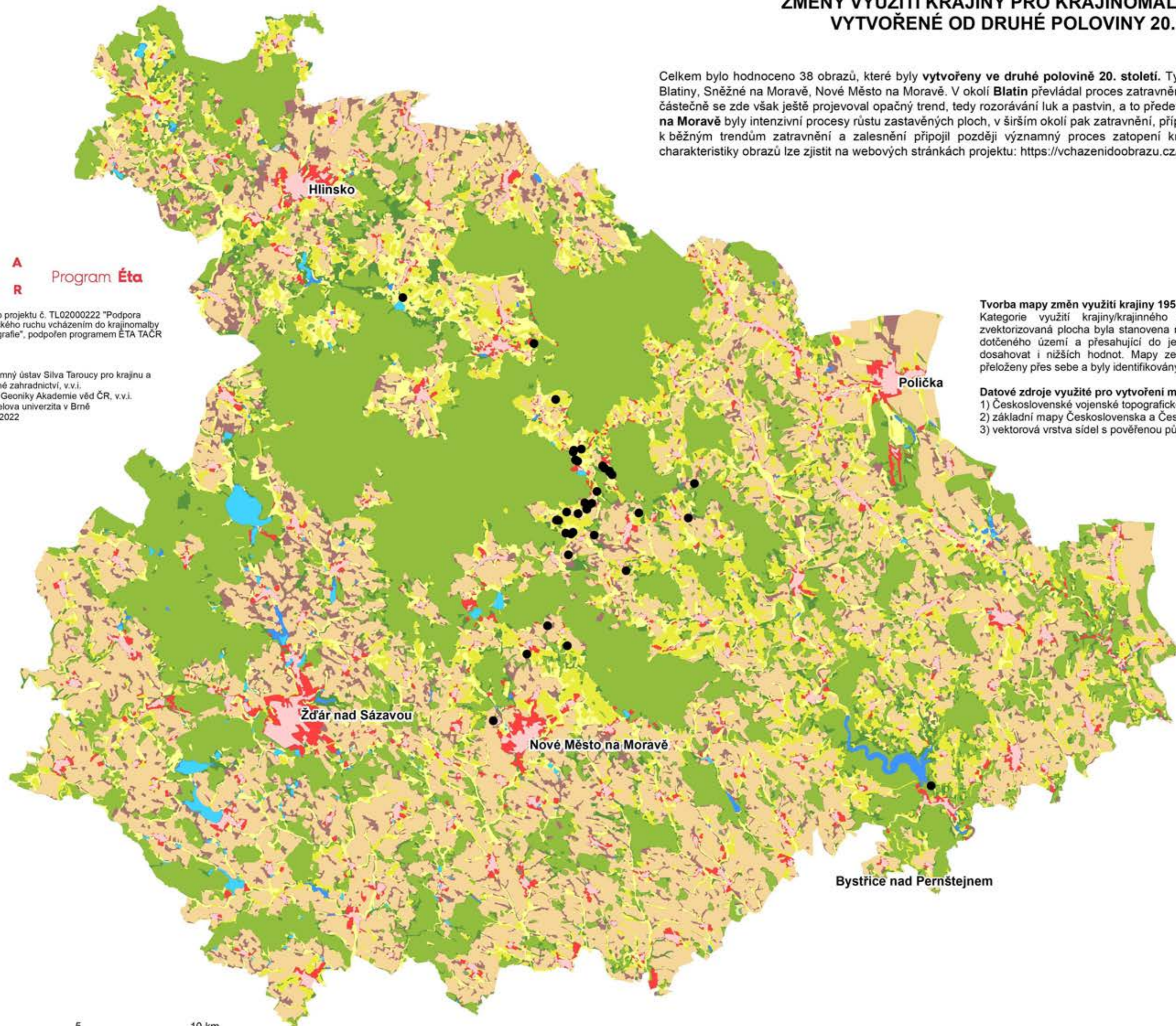
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

Tvorba mapy změn využití krajiny 1953-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1953-1956 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) Československé vojenské topografické mapy v měřítku 1:25 000, 1953-1956
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

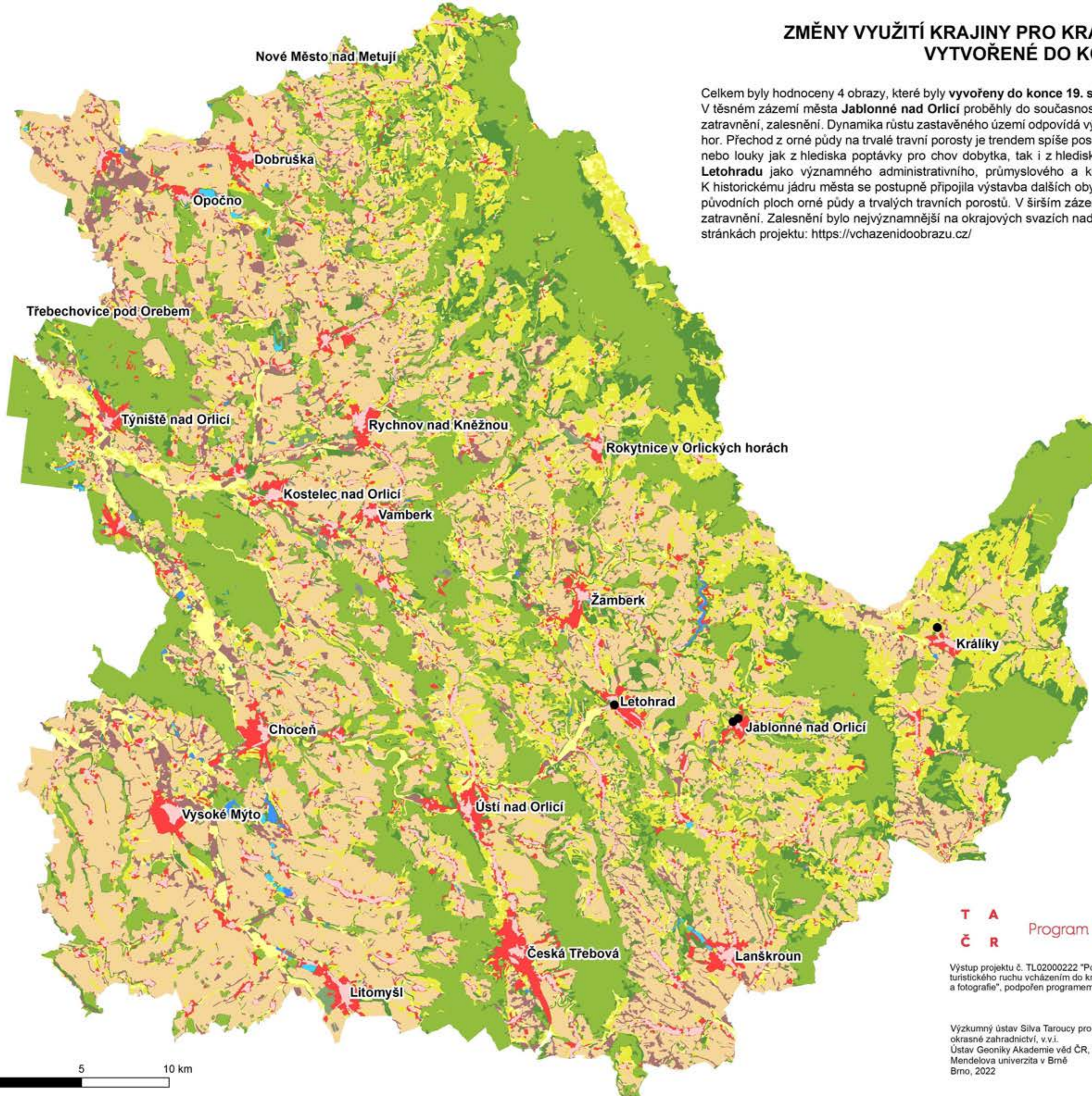
- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

0 5 10 km

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY VÝCHODNÍCH ČECH VYTVOŘENÉ DO KONCE 19. STOLETÍ

Celkem byly hodnoceny 4 obrazy, které byly vytvořeny do konce 19. století. Obrazy zobrazovaly krajinu v okolí Jablonného nad Orlicí a Letohradu. V těsném zázemí města **Jablonné nad Orlicí** proběhly do současnosti zejména následující procesy změn využití krajiny: růst zastavěných ploch, zatravnění, zalesnění. Dynamika růstu zastavěného území odpovídá významu tohoto města jako průmyslového centra v podhorské oblasti Orlických hor. Přechod z orné půdy na trvalé travní porosty je trendem spíše posledních desetiletí, kdy v podhorských oblastech byly zakládány nové pastviny nebo louky jak z hlediska poptávky pro chov dobytka, tak i z hlediska udržitelného rozvoje území s důrazem na ekologické zemědělství. Okolí **Letohradu** jako významného administrativního, průmyslového a kulturního města v regionu bylo do současnosti také značně proměněno. K historickému jádru města se postupně připojila výstavba dalších obytných domů, průmyslových podniků, administrativních budov, to vše na úkor původních ploch orné půdy a trvalých travních porostů. V širším zázemí města došlo v posledních desetiletích také k opuštění orné půdy a jejímu zatravnění. Zalesnění bylo nejvýznamnější na okrajových svazích nad nivou řeky Orlice. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1840-2006
Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1826-1841 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy
1) topografické mapy 2. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:28 800, 1826-1841
2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

- místo malby
- typ změn využití krajiny**
- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

T A Č R Program **Ěta**
Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ĚTA TAČR

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY VÝCHODNÍCH ČECH VYTVOŘENÉ MEZI KONCEM 19. A POLOVINOU 20. STOLETÍ

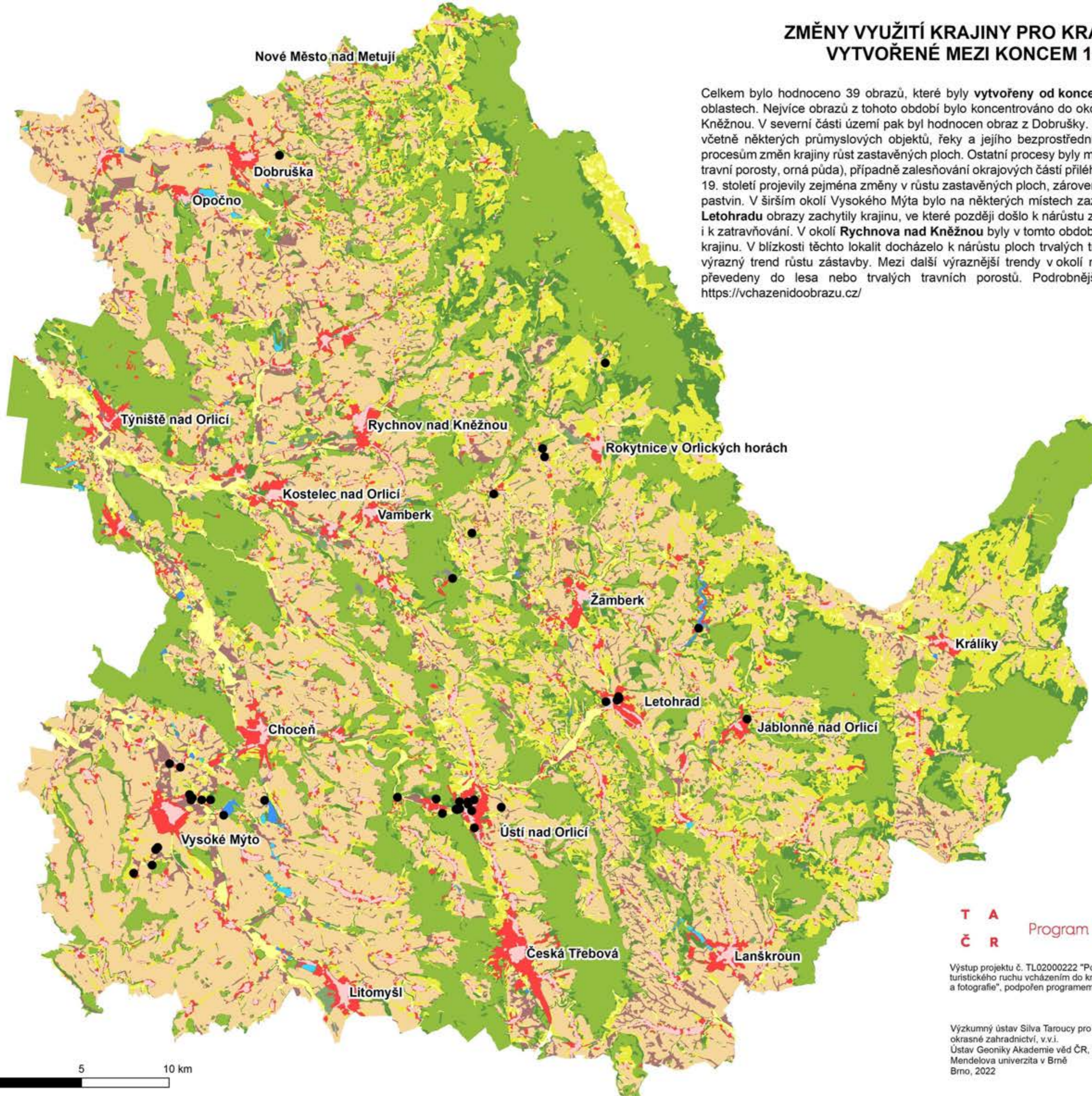
Celkem bylo hodnoceno 39 obrazů, které byly vytvořeny od konce 19. století do poloviny 20. století. Tyto obrazy se nacházejí v několika oblastech. Nejvíce obrazů z tohoto období bylo koncentrováno do okolí Ústí nad Orlicí, dále do okolí Letohradu, Vysokého Mýta a Rychnova nad Kněžnou. V severní části území pak byl hodnocen obraz z Dobrušky. Obrazy z **Ústí nad Orlicí** a okolí prezentovaly výjevy z městského prostředí, včetně některých průmyslových objektů, řeky a jejího bezprostředního okolí. Vzhledem k dynamickému rozvoji města patřil k nejzásadnějším procesům změn krajiny růst zastavěných ploch. Ostatní procesy byly méně intenzivní a zahrnovaly běžné střídání kultur v zemědělské krajině (trvalé travní porosty, orná půda), případně zalesňování okrajových částí přiléhajících ke stávajícím lesům. V krajině u **Vysokého Mýta** se od druhé poloviny 19. století projevil zejména změny v růstu zastavěných ploch, zároveň v nivě toku Loučná docházelo k intenzifikaci zemědělství rozoráváním luk a pastvin. V širším okolí Vysokého Mýta bylo na některých místech zaznamenáno i zalesňování, ovšem jen v malém plošném zastoupení. V okolí **Letohradu** obrazy zachytily krajinu, ve které později došlo k nárůstu zastavěných ploch, dále k zalesňování a v některých menších částech území i k zatravnění. V okolí **Rychnova nad Kněžnou** byly v tomto období pořízeny obrazy z okolních vesnic, které zachycovaly typickou venkovskou krajinu. V blízkosti těchto lokalit docházelo k nárůstu ploch trvalých travních porostů a taktéž k zalesňování. V okolí **Dobrušky** byl zaznamenán výrazný trend růstu zástavby. Mezi další výraznější trendy v okolí města patřilo rozorávání luk a pastvin, naopak některé plochy v okolí byly převedeny do lesa nebo trvalých travních porostů. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1875-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1875-1876 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) topografické mapy 3. rakouského vojenského mapování v měřítku 1:25 000, 1875-1876
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

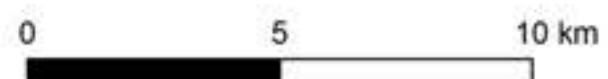
typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

T A
Č R Program Ěta

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ĚTA TAČR

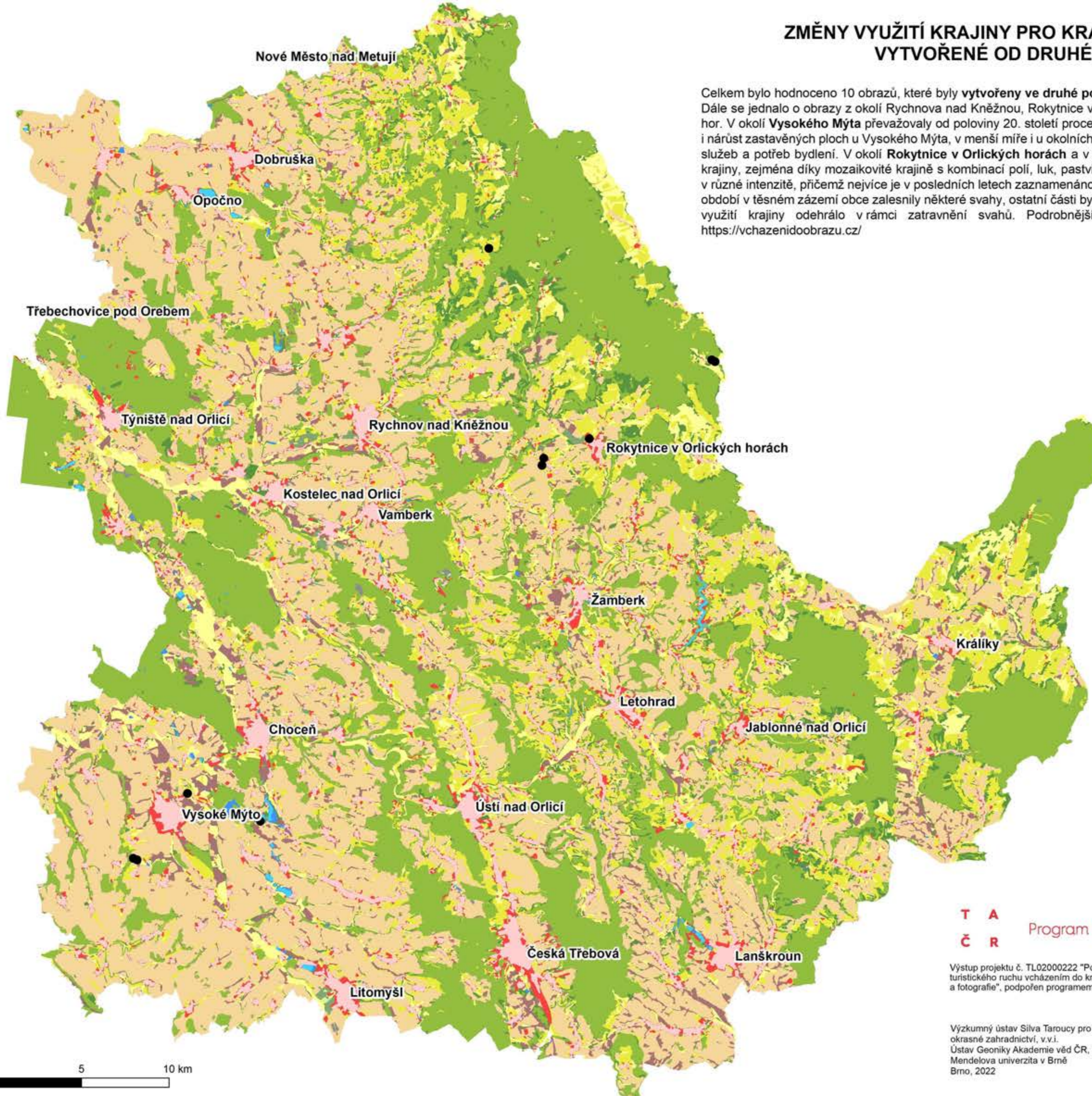
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

ZMĚNY VYUŽITÍ KRAJINY PRO KRAJINOMALBY VÝCHODNÍCH ČECH VYTVOŘENÉ OD DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

Celkem bylo hodnoceno 10 obrazů, které byly vytvořeny ve druhé polovině 20. století. Většina obrazů byla lokalizována v okolí Vysokého Mýta. Dále se jednalo o obrazy z okolí Rychnova nad Kněžnou, Rokytnice v Orlických horách, Neratova v Orlických horách a Deštné na okraji Orlických hor. V okolí Vysokého Mýta převažovaly od poloviny 20. století procesy rozorávání luk a pastvin, zejména pak v nivě vodních toků. Významný byl i nárůst zastavěných ploch u Vysokého Mýta, v menší míře i u okolních obcí. Nárůst souvisel zejména s rozvojem průmyslu v regionu a navazujících služeb a potřeb bydlení. V okolí Rokytnice v Orlických horách a v přilehlých lokalitách u obce Pěnčín docházelo k různým změnám ve využití krajiny, zejména díky mozaikovitě krajinně s kombinací polí, luk, pastvin, sadů. Procesy jsou zde od poloviny 20. století do současnosti evidovány v různé intenzitě, přičemž nejvíce je v posledních letech zaznamenáno zatravnňování. V případě Neratova v Orlických horách se během řešeného období v těsném zázemí obce zalesnily některé svahy, ostatní části byly zatravněny a zcela tak zmizela orná půda. V okolí Deštné se nejvíce změny využití krajiny odehrály v rámci zatravnění svahů. Podrobnější charakteristiky obrazů lze zjistit na webových stránkách projektu: <https://vchazenidoobrazu.cz/>

Tvorba mapy změn využití krajiny 1953-2006

Kategorie využití krajiny/krajinného pokryvu byly vektorizovány manuálně a nejmenší zvektorizovaná plocha byla stanovena na 0,8 ha. Výjimku tvoří plochy nacházející se na okrajích dotčeného území a přesahující do jeho okolí – v tomto případě může analyzovaná plocha dosahovat i nižších hodnot. Mapy ze dvou časových období (1953-1956 a 2002-2006) byly přeloženy přes sebe a byly identifikovány jednotlivé typy změn využití krajiny.

Datové zdroje využití pro vytvoření mapy

- 1) Československé vojenské topografické mapy v měřítku 1:25 000, 1953-1956
- 2) základní mapy Československa a České republiky v měřítku 1:10 000, 2002-2006
- 3) vektorová vrstva sídel s pověřenou působností – Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

● místo malby

typ změn využití krajiny

- přetrvávající les
- přetrvávající lom
- přetrvávající louka, pastvina
- přetrvávající orná půda
- přetrvávající sad
- přetrvávající vinice
- přetrvávající vodní plocha
- přetrvávající zástavba
- rozorání
- rozšíření lomů, skládek
- rozšíření sadů
- rozšíření vinic
- zalesnění
- zastavění
- zatopení
- zatravnění

T A
Č R Program Ěta

Výstup projektu č. TL02000222 "Podpora turistického ruchu vcházením do krajinomalby a fotografie", podpořen programem ĚTA TAČR

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
Ústav Geoniky Akademie věd ČR, v.v.i.
Mendelova univerzita v Brně
Brno, 2022

0 5 10 km